Unión Recreativo Cultural Alianza

Inocencio Salmerón Vargas

L'Hospitalet de Llobregat, juny 2012

Unión Recreativo Cultural Alianza de Inocencio Salmerón Vargas està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons

Per l'Anna Ramírez López,
la meva muller, la persona que
donà sentit a la meva vida.

Joan Segarra, assegut a l'escala i Lluís Abarca a Santa Eugènia del Congost (1947)
Fotografia cedida per l'Antoni Comas.

Justificació

Estimat lector-a, aquest senzill treball que tens a les mans, dedicat a la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*, és un intent de recuperar la memòria històrica d'una entitat capdavantera que es va crear al barri de Collblanc-la Torrassa en un període de transició traumàtica per al nostre país, concretament per a Catalunya.

Un grup de joves, que foren testimoni directe i protagonistes d'una guerra fratricida, volgueren recuperar la seva cultura, escapçada inquisitorialment per un govern que no entenia de diversitat idiomàtica.

Transcorregut mig segle de la desaparició de l'associació, i mort el principal promotor, Lluís Abarca i la seva muller, Carmina Roca, la recuperació de les dades no ha estat una tasca gaire planera de dur a terme.

Davant la manca de descendents directes del matrimoni Abarca-Roca, fou nomenada marmessora testamentària, la senyora Montserrat Bernal, neboda de Na Carmina, la qual no va ésser fàcil trobar-la. Per altra banda, la lectura del testament trigaria uns mesos en fer-se, per tant no es podia accedir al pis, ni conèixer la darrera voluntat del difunt, ni que es feia de les seves pertinences.

Des de novembre del 2009, primer contacte amb Na Montserrat, fins al moment d'escriure aquestes línies, octubre del 2011, he rebut d'ella, un material molt interessant. Com també ha sigut important la documentació que en fou facilitada per l'Antoni Comas, un dels suports més actius d'Aliança.

L'aportació d'un valuós document fotogràfic de la presència de l'Aliança a Tagamanent, el municipi on es celebrava l'aplec anual de la sardana, m'ho va proporcionar el senyor Marià Gómez, president de l'Associació d'Amics de Tagamanent, que va conèixer en Lluís Abarca anys després de la desaparició de l'entitat hospitalenca.

Així mateix he d'afegir l'excel·lent material que en va facilitar l'Arxiu Municipal de l'Hospitalet, amb l'ajuda inestimable de l'arxivera Pepa Prieto.

En Lluís Abarca, havia tingut cura de fer donació a l'Arxiu dels guions radiofònics dedicats a la sardana, que cada setmana emetia des de Ràdio Hospitalet. Aquests textos informaven molt sovint de les activitats de l'Aliança, dintre i fora del barri, els quals m'han permès encetar aquesta història.

Amb certa il·lusió, vaig intentar assolir la col·laboració d'altres representants aliancistes, inclòs d'algun descendent. La primera persona que em vaig adreçar, no guardava res del seu pas per l'Aliança; la segona, després de fer-li tres visites, va resoldre que tampoc li quedava cap record; de la tercera m'havien assegurat que era molt possible que tingués força documentació, ja que el seu pare havia estat un dels membres fundadors. Aquest tenia compte de conservar tot allò relacionat amb l'entitat. Una nit l'hi vaig trucar exposant-li el meu interès per cercar informació, però la resposta, breu i freda, em digué que l'hi telefonés l'endemà per poder atendrem. Ho vaig fer a

l'hora que va indicar-me, però ningú despenjà l'aparell, obligant-me a deixar un missatge. D'això fa més d'un any i encara no he rebut resposta.

Amoïnat per l'escàs resultat obtingut en aquesta línia, decidí continuar endavant la redacció d'aquest opuscle amb tot el material aplegat.

Introducció

El triomf de les tropes revoltades contra el règim de la Segona República Espanyola, constituïda democràticament l'any 1931, significaria una greu fractura de la societat catalana, progressista i liberal.

Mentre l'exèrcit del general Franco avançava per terres del Principat, centenars de famílies i de refugiats a Barcelona fugien a la desbandada camí de l'exili francès.

Ballada de sardanes a la plaça Espanyola, cantondada carrer del Montseny, any 1956. Foto Abarca. Progrés nº 20.

El 25 de gener de 1939, els diferents cossos de l'exèrcit *nacional* instal·lats a la serralada de Collserola estudiaven la millor estratègia per ocupar la ciutat de Barcelona.

Coneixem tres punts per on entraren les tropes assetjadores: l'avinguda Diagonal- Passeig de Gràcia, la carretera de Collblanc i el carrer de Santa Eulàlia de l'Hospitalet de Llobregat.

La població, cansada d'anys de patiment, rebia els soldats

victoriosos plena d'incertesa, d'una part, i d'entusiasme, de l'altra, braç estès a la manera feixista.

Davant del conflicte bèl·lic, que els havia dividit en dos bàndols, es manifestaven de forma molt diferent. La majoria de les persones que assistien a l'entrada dels militars eren dones; moltes d'elles vestien el negre del dol per la mort d'un parent molt proper, víctima, alguns d'ells, dels enfrontaments lliurats a la batalla de l'Ebre.

Al barri de Collblanc-La Torrassa no havia carrer, plaça o passatge que no tingués notícia de la mort d'un veí, caigut o desaparegut en aquell conegut i dramàtic indret.

Les autoritats republicanes havien abandonat la ciutat; la població, famolenca, assabentada que als magatzems de l'estació de Magòria i als palaus firals de Montjuïc s'apilaven gran quantitat d'aliments, i davant la possibilitat d'un assetjament, no dubtava a entrar per la força i emportar-se'n un sac ple del que fos: oli, mongetes o cigrons. Un testimoni de l'època, recollit a La Vanguardia Española, deia: *El saqueig dels magatzems de queviures no ha parat un moment. Des de la nostra talaia del balcó vèiem com grups de gent arrossegaven sacs i paquets*.[1]

[1] Cataluña durante el franquismo. Biblioteca La Vanguardia, Pàgina 10.

Les imposicions de les autoritats del Nou Règim

El departament de propaganda pertanyent al bàndol victoriós, dirigit pel poeta Dionisio Ridruejo, tenia com a missió principal respectar la llengua i els costums catalans.

Malgrat ésser aprovada per instàncies superiors, aquest projecte ben aviat esdevindria un miratge. Els objectius de les flamants autoritats, sotmesos a la decisió del general Eliseo Álvarez Arenas, serien molt diferents: no es parlaria en català, ni es farien ballades de sardanes ni aplecs populars. Es considerava que Barcelona i la seva àrea d´influència era *un territorio que debía de ser purificado mediante misas de campaña y actos expiatorios*.[2]

Sardana a la plaça Espanyola (1944). D'esquerra a dreta, sr. Pons, sra. Asunción Aleña, Maria Vidal, sr. Joan Sala i sr. Jaume Ricard. Foto Abarca. Progrés nº 47.

[2] Ibídem.

Algunes de les prohibicions

El fi de la Guerra Civil capgiraria totalment l'ordre de la vida social i econòmica de Catalunya. Seria el principi d'un futur gens afalagador.

Per una banda, dins de l'àmbit circumscrit a la ciutat de l'Hospitalet, els bans que publicava el cap local de *Falange Española y Tradicionalista de las J.O.N.S,* Ramón Gajo, amb l'autorització de la *Comandancia Militar de la Plaza,* eren clarament comminatoris. El del 4 d'abril prohibia tota mena de reunions i converses de caràcter polític o bé que tractessin sobre assumptes d'interès general, competències úniques i exclusives de les autoritats.

Per altra banda, centenars d'hospitalencs, tancats en presons i camps de concentracions, acusats de *adhesión a la revuelta militar*, esperaven un aval que els poguessin restituir la llibertat. Aquest document de crèdit havia d'estar signat per la primera autoritat municipal i el cap de *Falange*. L'aval havia de reconèixer que la persona que recolzaven era un veí d'honrada conducta i addicte al *Glorioso Movimiento Nacional*.

Tenir el carnet de *Falange* era el millor salconduit per gaudir de les regalies dels patrons de la *Nueva España*. Cercar l'aixopluc de la parròquia també garantia certs avantatges en el nou règim.

Panorama associatiu

En concloure la guerra, el panorama associatiu hospitalenc s'havia convertit en un desert. Els presidents i els directors de les agrupacions i societats que havien proliferat per la ciutat abans de la guerra havien desaparegut o s'amagaven, atemorits per les represàlies a les quals s'exposaven en el cas de formar part d'una junta associativa. També, el fet de tenir un passat sindicalista o haver anat voluntari al front, els col·locava en el punt de mira de les investigacions.

A mitjans de febrer de 1939, només els representants de dues entitats corals, de L'Aurora de Collblanc i de L'Univers, van treure el cap, adreçant-se al batlle hospitalenc *digno representante de nuestro Caudillo Franco*[3], declarant que estaven disposades a reprendre la seva trajectòria cultural, manifestant també que *fueron desposeídos por la horda roja*.

Només els joves catòlics, assidus col·laboradors a les parròquies, podien estar fora de tota sospita. Aquests, amb menys entrebancs, tenien el camí més planer. Aquesta circumstància permeté que, al setembre de 1939, un grup d'amics ben organitzats de Collblanc-La Torrassa, intentessin crear una associació cultural i d'esbarjo, a l'empara de la parròquia.

[3] Correspondència 1939. A.M.L'H.

Els orígens de l'Aliança.

Amb l'arribada, al juliol de 1939, del nou rector de la Mare de Déu dels Desemparats, mossèn Jaume Busquet, començaren les tasques de reconstrucció de l'edifici parroquial, cremat durant els avalots del juliol de 1936.

La primera fase de les obres es va centrar en rehabilitar la planta baixa, on s'ubicaria l'església provisional, la qual quedaria enllestida a mitjans de setembre de 1939, *el año de la Victoria*. La segona fase tindria com a objectiu refer les dues plantes superiors; la primera amb tres aules i la segona, a més d'una altra aula, disposaria d'un saló d'actes. Al gener de l'any següent, es va pogué iniciar el curs escolar.

Al concloure la primera etapa de reconstrucció, quan l'activitat parroquial començava a donar senyals de vida, un grup de joves catòlics decidiren crear una entitat dedicada al teatre i als esports, per dignificar el barri de La Torrassa, *este distrito de Hospitalet que moralmente tanto había sufrido y que a causa de su desgracia había sido despreciado por los barceloneses*.[4] El capdavanter i promotor d'aquella colla era un jove, alliberat quatre mesos enrere d'un hospital de presoners de guerra i pertanyent a la lleva del Biberó, Lluís Abarca i Médico, nascut a Barcelona el 27 de desembre de 1920, però instal·lat a La Torrassa des de 1935.

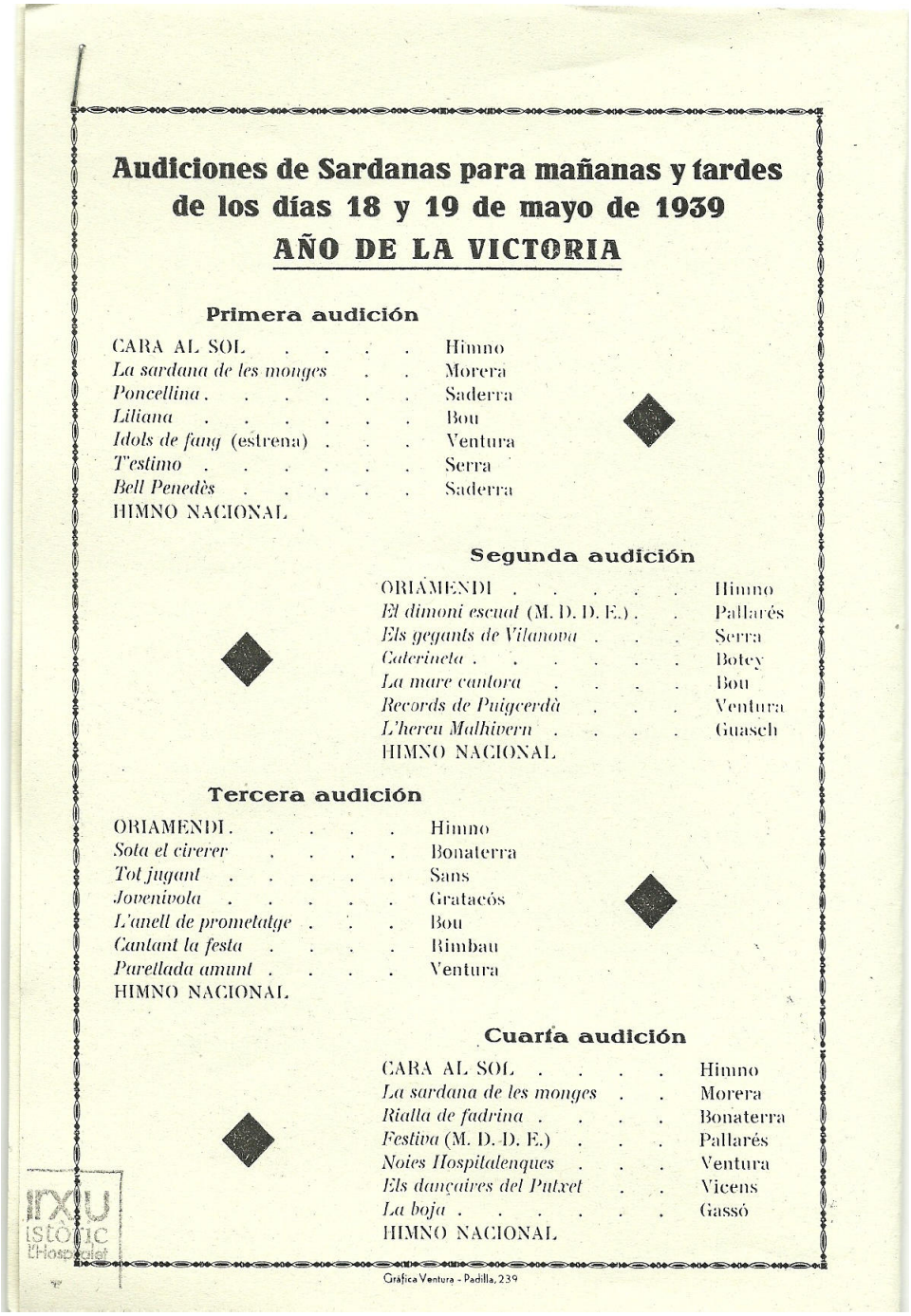
[4] Tamborí, núm. 546 del 4.11.1963. Revista radiofònica que dirigia Lluís Abarca. A.M.L'H.

D'esquerra a dreta, drets: Domènec Peiró, Jaume Ventura i Tort, Albert Zargoza, Lluís Abarca i Francesc Playà. Ajupits: Sebastià Figuerola i Joan Sala, cap l'any 1946. Foto Abarca. Progrés nº 47.

Els altres joves fundadors de l'Aliança, tots ells de famílies conservadores, eren en Josep Martí, n'Antoni Nomen, en Pere i en Jaume Ricart, en Joan Segarra, en Josep Girona, en Francesc Playà, n'Antoni Bové i n'Agustí Sala, entre d'altres.

En principi s'anomenaria *Unión Parroquial Deportiva Alianza,* perquè una de les façanes de l'estatge donava al carrer Aliança, avui Mare de Déu dels Desemparats.

Audiciones de Sardanas para mañanas y tardes de los días 18 y 19 de mayo de 1939

AÑO DE LA VICTORIA

Primera audición

CARA AL SOL . . . . . Himno
La sardana de les monges . . Morera
Poncellina . . . . . Saderra
Liliana . . . . . Bou
Idols de fang (estrena) . . . Ventura
T'estimo . . . . . Serra
Bell Penedès . . . . . Saderra
HIMNO NACIONAL

Segunda audición

ORIAMENDI . . . . . Himno
El dimoni escuat (M. D. D. E.) . . Pallarés
Els gegants de Vilanova . . . Serra
Caterineta . . . . . Botey
La mare cantora . . . . Bou
Records de Puigcerdà . . . Ventura
L'hereu Malhivern . . . . Guasch
HIMNO NACIONAL

Tercera audición

ORIAMENDI . . . . . Himno
Sota el cirerer . . . . Bonaterra
Tot jugant . . . . . Sans
Jovenívola . . . . . Gratacós
L'anell de prometatge . . . Bou
Cantant la festa . . . . Rimbau
Parellada amunt . . . . Ventura
HIMNO NACIONAL

Cuarta audición

CARA AL SOL . . . . . Himno
La sardana de les monges . . Morera
Rialla de fadrina . . . . Bonaterra
Festiva (M. D. D. E.) . . . Pallarés
Noies Hospitalenques . . . Ventura
Els dançaires del Putxet . . Vicens
La boja . . . . . Gassó
HIMNO NACIONAL

ARXIU Històric L'Hospitalet

Gráfica Ventura - Padilla, 239

Programa de la primera audició de sardanes que es va realitzar danvat de la casa consiltorial un cop finalitzada la guerra. Arxiu Municipal de l'Hospitalet (Programa. R. 553).

Lluís Abarca seria el secretari de la associació fins a la seva dissolució. Va ser llavors quan l'entitat *puso la primera piedra de su enaltecedora labor constructiva de la Torrassa*.[5]

En els seus inicis, les activitats d'esbarjo que predominaven eren el ball i les competicions esportives que es feien durant els dies de Festa Major.

L'any 1940, l'Aliança demostrà la seva competitivitat tant en futbol com en bàsquet. L'any següent esdevindria molt semblant, *ocupando en cierta manera el vacío que circunstancialmente había dejado el equipo de fútbol Torrassenc*.[6]

Els terrenys de joc eren dos solars ruïnosos, el pati de l'església parroquial i l'antic Col·legi del Sagrat Cor, al carrer del Rosselló, cremats tots dos durant l'escomesa anticlerical del juliol del 36.

Donada la nombrosa plantilla de jugadors de que disposaven els equips de futbol, es crearen dues categories: els primers i els segons. Aquest últim, amb motiu del primer aniversari de la creació del *Equipo de Balompié la U.P.D.Alianza*, el 15 de juny de 1941, al matí, s'enfrontaria al *C. de F. Hispania*, al camp de la Barceloneta. Els mateixos equips, però corresponent a la categoria superior, jugarien per la tarda al camp del *Recreativo de Sants*. Al migdia, l'equip de bàsquet de l'Aliança jugava contra el *J.A.C.E. Dolores,* en el terreny de joc d'aquest.

Dos mesos més tard, el 31 d'agost, a les onze del matí, dins del marc de la Festa Major de Collblanc-la Torrassa, l'equip de futbol de l'Aliança tornava a enfrontar-se al *Recreativo de Sants*, abans Racing, al camp d'aquest últim. El premi era una copa oferta per la *Fábrica Obrera de Cristal La Torrasa, S.A.*, del carrer Llobregat.

---

5 Ibídem.

6 Programes de mà. Arxiu de l'autor.

Per la tarda, a partir de les quatre, la *Unión Parroquial Deportiva Alianza* de bàsquet, s'enfrontà a un *Seleccionado Equipo de Barcelona,* en el camp de Sant Ramon.

La represa sardanista

La sardana, d'arrels hel·lèniques, *és la dansa més bella, de totes les danses que es fan i es desfan,* va escriure Joan Maragall, l'any 1899.

Malgrat la percepció estètica del gran poeta català, les autoritats franquistes malfiaven de les colles sardanistes, les quals, no amagaven un cert contingut catalanista. Tot i això, les autoritats es van veure obligats a fer tímides concessions.

La plaça Espanyola era el lloc habitual de les ballades de sardanes. Foto de l'autor (2011)

El primer símptoma d'obertura a l'Hospitalet es produiria al barri Centre. Un sector de *Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.S,* va voler celebrar les *Fiestas de la Victoria* amb diversos actes festius, incloent-ne quatre audicions de sardanes per als dies 18 i 19 de maig de 1939. L'escenari estava davant de la Casa Consistorial. El programa s'obriria amb l'himne falangista de *Cara al sol,* o bé del carliste *Oriamendi*, seguit de l'estrena **Ídols de fang**, de Jaume Ventura i Tort, sardana dedicada als combatents de les trinxeres que havien lluitat en els fronts de batalla[7], per concloure amb l'*Himno Nacional*.[8] Simultàniament, al barri de Collblanc-La Torrassa, qui prengué la iniciativa d'organitzar audicions de sardanes va ser la *Junta de Acción Católica,* encapçalada per mossèn Florenci Baucells, que dirigia la parròquia de Sant Ramon.

Els primers documents que ens parlen de l'activitat sardanística estan lligats a la Festa Major de Collblanc-La Torrassa de 1941. El diumenge 31 d'agost s'organitzà la primera audició a càrrec de la Principal del Llobregat, a la avinguda de Xile, avui Sant Ramon Nonat, davant de l'església.

Al sector de La Torrassa, els primers compassos d'una cobla es van sentir el 10 de maig de 1942, diada dels Desemparats. Aquell dia, a la plaça Espanyola va haver una audició de sardanes, a cura de la parròquia.

Atès l'èxit aconseguit entre el veïnat, l'any següent, la comunitat religiosa oferiria una altra audició per honorar la Santa Patrona. Entre els diversos actes que la parròquia va organitzar aquell 9 de maig va estar una sessió infantil al Cine Romero, al qual es podia accedir mitjançant la contrasenya d'haver assistit a la Santa Missa.

---

7 Recull de la panoràmica sardanística a la Torrassa. Pàg. 9. Lluís Abarca i Médico. L'Hospitalet 1994.

8 Programes de mà. Núm, de registre 550. A.M.L'H.

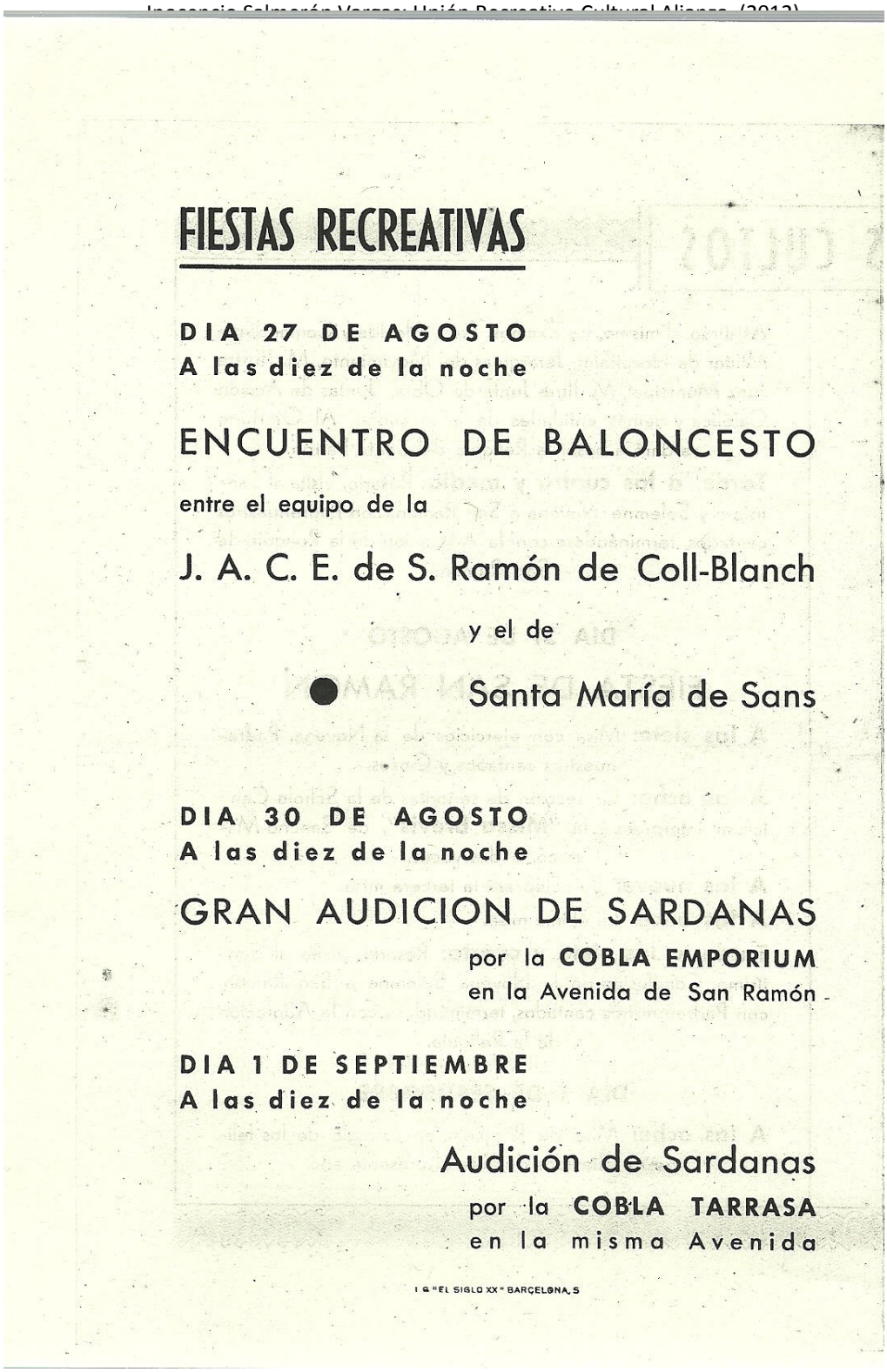
Al mateix temps, es produeix un canvi parcial en la política associativa cultural que permet la reaparició i la creació d'algunes entitats culturals: L'Aurora de Collblanc, que recuperava la seva trajectòria coral; la Societat Ocellaire, fundada durant la Segona República, gràcies a una subvenció municipal, o el Club Pimpinel·la.

Fruit d'aquella rauxa, el 24 d'octubre de 1943, la *Unión Parroquial Deportiva Alianza* encetà una nova activitat: promoure les audicions sardanistes.

L'emplaçament utilitzat seria l'extrem nord de la plaça Espanyola, i la primera audició a càrrec de la Cobla Emporium, fundada pel mestre Robert Renard l'any 1920. Entre els músics del conjunt es trobaven els professors Lluís Olivé, Robert Renart i Jaume Tàpies. El programa, que escolliren els mateixos músics, es va iniciar amb **Bona Festa**, del mestre Vicens; **Flames vives**, de Tàpies; **L'aplec de Santa Creu**, de Ventura i Tort; **El saltiró de la cardina**, de Bou; **Gota d'aigua**, de Mercader i **Girona aimada**, també de Bou.

En 1943 els integrants de l'Aliança no podien sospitar llavors que, a partir d'aquella audició tan poc concorreguda, es convertirien, de mica en mica, en una entitat seriosa i plena d'iniciatives, ja que el cost d'una audició no excedia les 350 pessetes. D'altra banda, l'entitat recaptava prous diners per mitjà de la postulació. Malgrat que no sempre fou així; temps a venir la parella de sardanistes que *passava la bossa a la concurrència, obtenia molta xavalla i alguna pesseteta de paper*.[9]

[9] Recull... Pàg. 16..

FIESTAS RECREATIVAS

DIA 27 DE AGOSTO
A las diez de la noche

ENCUENTRO DE BALONCESTO

entre el equipo de la

J. A. C. E. de S. Ramón de Coll-Blanch

y el de

Santa María de Sans

DIA 30 DE AGOSTO
A las diez de la noche

GRAN AUDICION DE SARDANAS

por la COBLA EMPORIUM
en la Avenida de San Ramón

DIA 1 DE SEPTIEMBRE
A las diez de la noche

Audición de Sardanas

por la COBLA TARRASA
en la misma Avenida

I. G. "EL SIGLO XX" BARCELONA, S

Primeres ballades de sardanes al barri l'any 1942. Arxiu Municipal de l'Hospitalet. Programes de ma. Caixa 6. (1101-1450)

Als seus inicis, l'entitat era parroquial i esportiva. Arxiu Municipal de l'Hospitalet. Programes de ma (1226-1250)

Els joves aliancistes de la parròquia, desitjosos de fer un bon servei a la barriada, es van comprometre a organitzar una audició de sardanes cada segon diumenge de maig a partir de l'any següent, en lloança de la Mare de Déu dels Desemparats. L'emplaçament seria a l'extrem sud de la plaça Espanyola.

Entre maig i octubre de 1944 hi van haver quatre audicions de sardanes a cura de l'Aliança: la del segon diumenge de maig amb la cobla Moderna; la del 30 de juliol amb la Principal de Badalona; la del 15 d'octubre i la del 17 de desembre, ambdues

per la Principal del Llobregat.

Els anys següents, les comissions de carrers guarnits per a la Festa Major del barri, també participarien en la preparació de les audicions. Però algunes de les iniciatives culturals presentades pel grup de l'Aliança, acollit a la parròquia, no obtenien el vist i plau de mossèn Jaume Busquet, que pretenia imposar els seus criteris, creant un ambient de desassossec i de tibantor.

Els aliancistes desitjaven mantenir la seva independència com a entitat. La ruptura es produí arran de l'obra teatral de J.M. Folch i Torres, **Els pastorets.**

La Mare de Déu havia de ser interpretada per una noia, a la qual cosa s'oposava mossèn Jaume; però davant l'actitud ferma del director artístic, el rector no va tenir cap més remei que consentir. La noia que van escollir anava sempre *acompanyada d'una monja, que durant els assajos i la representació estava sempre entre bambolines*.[10]

El músic de la tenora: dibuix original de Josep Bestit. Donació de Na Montserrat Bernal (abril 1949. R. 562)

[10] Entrevista amb l'Antoni Comas, antic soci de l'Aliança, el 15.9.2009 i el 2.11.2009.

Neix la Unión Recreativo-Cultural Alianza

Arran de les diferències conceptuals entre el rector i Aliança, aquesta prengué la decisió, després d'estar sotmesa durant cinc anys a la disciplina parroquial, de cercar una nova seu al barri. Un dels socis, l'Antoni Comas, més conegut per en Tonet, va oferir el celler del Xiprer, propietat del seu pare, el senyor Pere Comas, que acollí al grup de joves amb molta bonhomia.

L'establiment de la família Comas estava situat al passatge del Xiprer nº 14. El menjador, una estança prou espaiosa, seria el centre de reunions i el nou estatge de la societat. A partir d'aquests fets s'anomenaria *Unión Recreativo-Cultural Alianza,* en comptes de *Unión Parroquial-Deportiva Alianza*, i amb nous estatuts, redactats en abril de 1945.

Malgrat la resolució d'allunyar-se del primer estatge, *l'esperit dels directius aliancistes sempre es mantingué fidel a la parròquia*.[11]

Els nous membres que entraren a formar part de la Junta Directiva es deien Antoni Julià, Joan Pons, Jaume Ricart, Josep Cabrol, Josep Artigas, Joan Mercadé i Domènec Peiró. Segons informes del *Negociado de Asociaciones*, pertanyent al *Gobierno Civil*, aquests senyors no tenen *antecedente alguno que pueda hacerles sospechosos de desafectos al Glorioso Movimiento Nacional*[12].

Van crear el seu propi escut. Aquest *va dibuixar-lo l'acreditat artista-pintor Lluís Mestre i el brodà a mà na Elisa Médico. Les lletres gòtiques enllaçades, vaig fer-les jo*.[13] Aquest escut estava creuat per dues línies paral·leles en diagonal; enmig, de dalt a baix, destacaven tres elements figuratius: una màscara representant el teatre; un esfèric, pels esports i un tamborí i un

11 Recull, pàg. 14.

12 Informes personales. Caixa nº9. A.M.L'H.

13 Progrés nº 65 del mes de febrer de 1989 i signat per Lluís Abarca. Arxiu de l'autor.

flabiol per la sardana. Aquestes eren les activitats que pretenien desenvolupar en el futur. Lluís Abarca també faria la lletra **A** gòtica, que quedaria fixada a la part superior dreta de l'escut.

Amb l'afany de trobar una sardana que sintetitzés les nobles ambicions que animaven aquells xicots, l'Abarca es dedicà a cercar músics disposats a compondre una sardana que enlairés el nom de La Torrassa.

La tarda de Santa Maria d'Agost del 1944, com a ell li agradava designar algunes dates assenyalades, es trobà amb Jaume Ventura i Tort, el compositor hospitalenc més significatiu del moment, al Centre Catòlic. Es presentà i ben aviat arribaren a una entesa.

El quadre escènic de l'Aliança abans de representar Els Pastorets. Foto cedida per l'Antoni Comas (1944). 1. Lluis Abarca, 2. Antoni Comas, 3. Joan Segarra, 4. Berruezo, 5. Antoni Julià, 6. Andreu Aleñà, 7. Escofet, 8. Jaume Ricard, 9. Escudero.

Les noies de la Torrassa

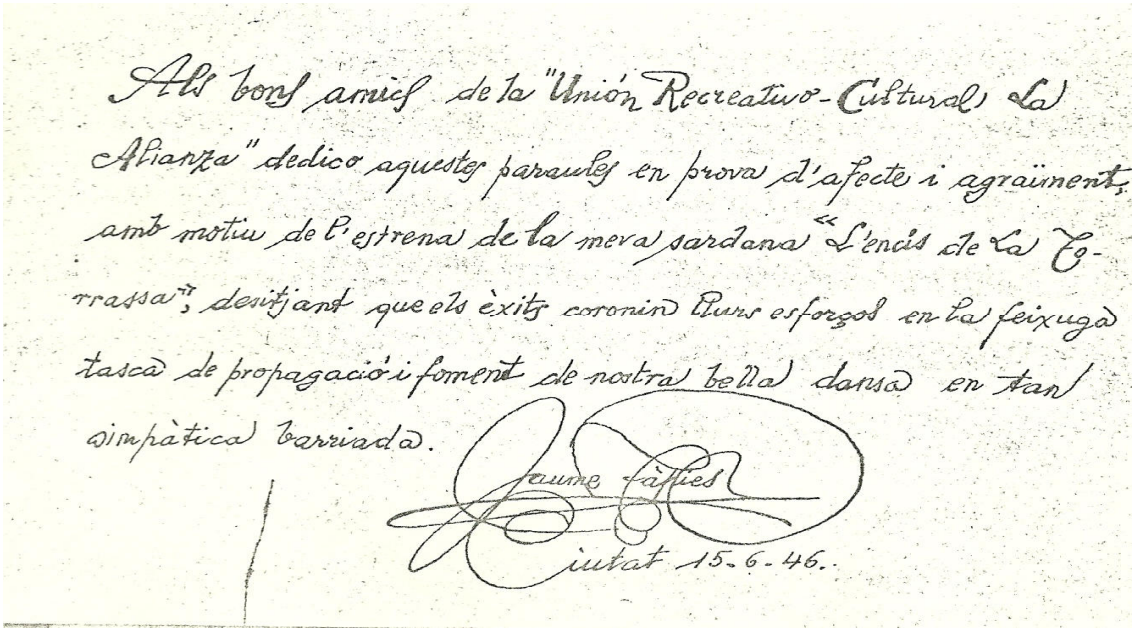
Un any més tard, la nit del dissabte 28 de juliol, s'estrenava per la cobla Principal del Llobregat **Les noies de la Torrassa.** L'acte, convertit en homenatge a Jaume Ventura i Tort, es realitzà a la plaça Espanyola, dintre del marc de la Festa Major de La Torrassa. que comptà amb la presència de les autoritats municipals, de representants de totes les entitats torrassenques, de nombrós públic, així com del propi homenatjat.

Seria la primera, de les divuit sardanes, on el nom de La Torrassa apareixia al títol. Amb aquesta composició, els de l'Aliança van aconseguir el seu somni: tenir una sardana amb el nom de La Torrassa, que seria el seu himne folklòric, la seva ambaixada artística.

Però l'autor tenia els seus dubtes respecte al nom; estava convençut de que la denominació Torrassa tindria una influència negativa. Malgrat la seva aprehensió, va ser enregistrada per tres companyies discogràfiques, sent inclosa en nombroses audicions. En aquell 1945, Albert Zaragoza i Bars li va posar lletra. Els sis primers versos diuen així:

Les noies han vingut
ben alegres, matineres
a dansar-ne una sardana.
Espigues de blat ros
al vent, dansen i segueixen
el ressò de la cançó.

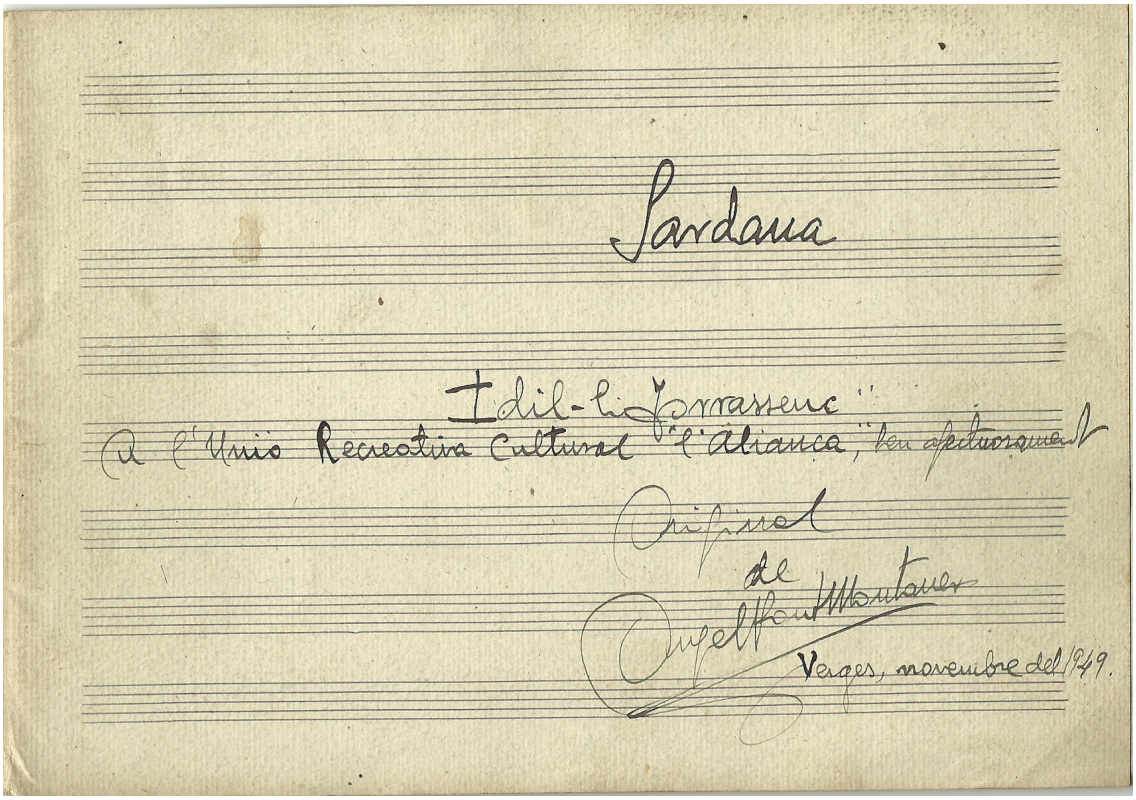
L'audició d'aquella nit festívola es completà amb cinc sardanes més d'en Jaume Ventura, força conegudes: **Ídols de fang**, **Quin tiple!**, **Fiscornejant**, **El Ramon i la Maria** i **El menut de casa**. Des de llavors el músic es convertiria en un assidu cooperant i gran amic de l'Aliança.

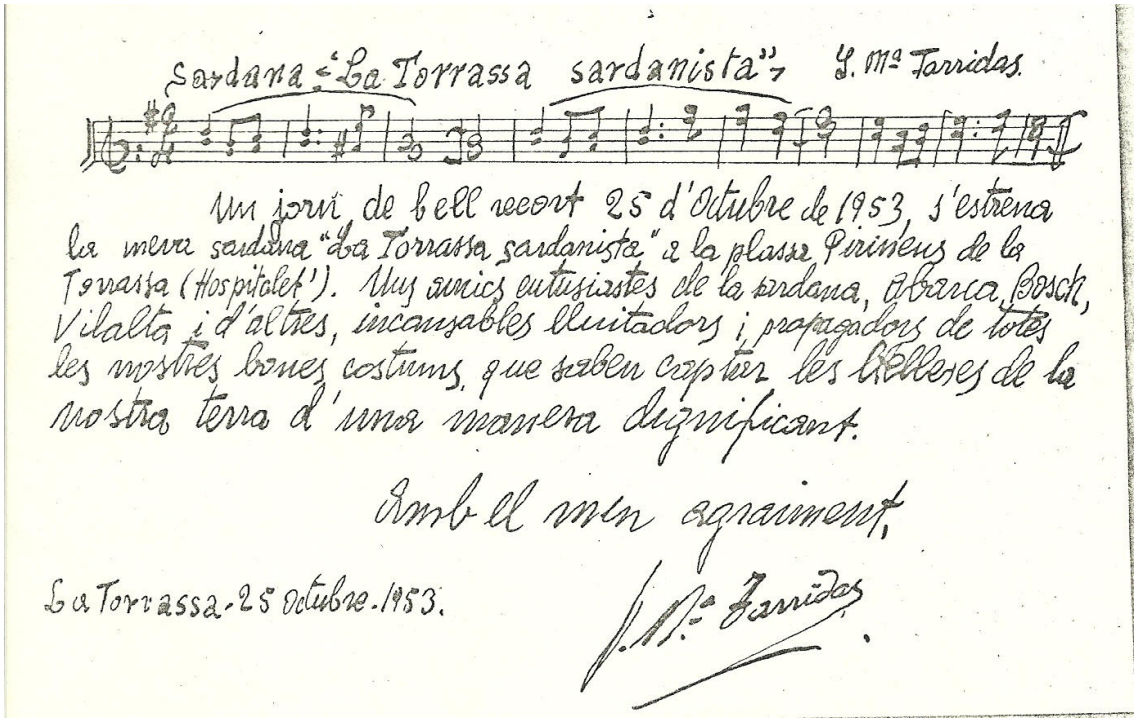

Als bons amics de la "Unión Recreativo-Cultural La Alianza" dedico aquestes paraules en prova d'afecte i agraïment, amb motiu de l'estrena de la meva sardana "L'encís de la Torrassa", desitjant que els èxits coronin llurs esforços en la feixuga tasca de propagació i foment de nostra bella dansa en tan simpàtica barriada.

Jaume Tàpies

Ciutat 15-6-46.

Dedicatòria del compositor Jaume Tàpies, l'autor de la sardana L'encís de la Torrassa, als membres de l'Aliança. Donació de Na Montserrat Bernal.

Partitures torrassenques dedicades pels seus autors a l'Aliança. Donació de Na Montserrat Bernal.

Sardanes torrassenques

Arran de l'èxit popular de **Les noies de la Torrassa** sorgí la idea de gaudir de noves partitures sardanístiques, amb referències a La Torrassa. Per la qual cosa van iniciar una mena de campanya per contactar amb nous compositors. El resultat fou el 1945 un any afortunat, ja que es produirien dues estrenes més, **L'Aliança torrassenca** i **Jovent torrassenc**. La primera era d'un jove compositor establert a l´Hospitalet, Sebastià Figuerola i Escusa. Conegut d'alguns directius aliancistes, els hi va oferir una sardana, la número dotze de la seva producció. Lluis Abarca, que havia estat molt interessat en la presentació, en assabentar-se de la data de l'estrena, suspengué les seves vacances a la vora del riu Ebre, per ser present a l'audició del diumenge 16 de setembre a la plaça Espanyola. Des de llavors, l'autor fou un col·laborador més en les tasques aliancistes.

En la segona hi va tenir molt a veure el mestre Figuerola, ja que faria d'intermediari entre l'Aliança i el compositor José Cirilo, músic castrense nascut a Cartagena, destinat a una banda militar de guarnició a Figueres, donant la seva obra, **Jovent torrassenc.** Aquesta**,** formava part d'una audició titulada **Mestre i Deixeble**, ja que s'escoltarien tres sardanes del mestre José Cirilo incloent-ne l'estrena i altres tres peces del deixeble Figuerola. El concert es celebrà el 13 de desembre, sense la presència del compositor, que no sortia gaire de Figueres donat la seva avançada edat.

Davant de la possibilitat d'organitzar més d'un concert sardanista, amb peces musicals dedicades a la Torrassa -han de ser sis les composicions que formen una audició- la Junta Directiva començà a numerar les partitures rebudes fins al moment, amb la intenció de confeccionar una col·lecció.

El 1946 fou una anyada generosa, doncs s'estrenaren set sardanes amb noms al·lusius a La Torrassa. La primera d'aquesta nova tongada, que seria la quarta de la col·lecció, fou **Torrassenca**, del mestre Bartomeu Vallmajor i Soler. Lluis Abarca i l'autor es van

trobar al Cafè Moka de les Rambles barcelonines. Un cop el compositor va acceptar l'encàrrec, proposà que l'obra es titulés **Torrassana**, decisió que no va complaure a Lluis Abarca. Amb les sardanes pretenia dignificar la barriada, i aquest títol, no era pas el més encertat. Van sortir del cafè sense concretar, però dies més tard, després d'un estira i arronsa, li van posar el títol que va suggerir en un principi el secretari de l'Aliança: **Torrassenca**. Es va estrenar el matí del 3 de març a la Plaça Espanyola. Aquesta presentava un aspecte poc concorregut, donat una diada freda i de vent fort. L'autor, Bartomeu Vallmajó intentà animar la concurrència ballant unes tirades de la nova composició, unint-se a l'única rotllana que ballava.

Bartomeu Vallmajó, nascut a Besalú, va compondre les seves primeres sardanes quan tenia 15 anys. Fou un dels primers col·laboradors de la campanya de l'Aliança per aconseguir partitures al·lusives a la Torrassa. La música de **Torrassenca** serví de fons en quatre representacions nadalenques d´**Els Pastorets.**

La bodega de El Xiprer, de Pedro Comas: punt de reunió de la Junta de l'Aliança. Foto cedida per l'Antoni Comas. Darrera de la barra la sr. Teresa Comas. (aprox. 1950)

La segona, **La Torrassa** -la quinta sardana en ordre numèric- és del compositor gironí Jaume Roca i Delpech. Lluís Abarca el coneixia des de l'any 1942, quan feia el servei militar a Girona i el músic tornava a la seva ciutat des de París. Sempre que actuava a Barcelona, els aliancistes aprofitaven l'avinentesa per saludar-lo i estrènyer relacions, fins que, a principis de novembre de 1945, davant l'èxit de les tres partitures torrassenques, li van demanar la seva col·laboració. No trigaria gaire l'autor en oferir-los la sardana titulada **La Torrassa.** Estava previst presentar-la el 14 d'abril, però degut a la pluja que va caure aquell dia, s'ajornà fins el 28 del mateix mes. Jaume Roca no hi va poder ésser, ja que s'havia compromès amb la cobla Iris de Salt, amb la que tocava el flabiol.

La tercera, **Segon diumenge de maig** -la sisena- del prevere Adjutori Vilalta, s'estrenaria el 12 de maig al matí, a la sortida de l'acte religiós, per honorar a la Mare de Déu dels Desemparats, diada ben arrelada al barri. En aquesta ocasió, la *Unión Recreativo Cultural Alianza* s'entregaria de ple perquè l'audició fora una gran festa, la millor de l'any. A l'esdeveniment assistí mossèn Vilalta, complagut d'escoltar la seva obra musical, interpretada per la cobla Principal del Llobregat, des del balcó del nº 16 de la plaça Espanyola, domicili de la senyora Llúcia Pagès. Des de llavors, cada any, en data semblant, s'escoltaria **Segon diumenge de maig** en aquell escenari.

La quarta partitura, és a dir, la setena de la col·lecció aliancista, es titulava **L'encís de La Torrassa**, obra del mestre Jaume Tàpies i Boada. Lluìs Abarca, representant sempre als seus companys de la Junta Directiva, s'havia entrevistat diverses vegades per demanar-li al mestre la seva col·laboració.

El nº 57 de la Guía del Sardanista, revista seria i ben documentada, assegurava que la nit del dissabte 15 de juny la plaça Espanyola estava molt concorreguda i que la cobla Emporium, on l'autor tocava el flabiol, interpretà amb gran encert un esplèndid programa. En la primera part figuraven tres sardanes

dels compositors Ventura i Tort, Vicens Bou i del reverend Adjutori Vilalta, En la segona part, dedicada íntegrament a Jaume Tàpies s'escoltaren dues sardanes més del compositor, a més de l'estrena: **Flames vives** i **Hores de captiveri**.

Portada de la revista setmanal Carnet del Sardanista, nº 48, corresponent a juny de 1946. Document cedit per l'Antoni Comas.

La cinquena, **La Pubilla de La Torrassa**, la vuitena en l'entrega, d'Enric Sans i Salellas, era d'un dels compositors més notables de tot l'Empordà. Lliurat a l'ensenyament del flabiol, li mancava temps per a la composició. Tot i això va rebre molt cordialment una comissió aliancista, que venia amb la intenció de demanar-li la seva col·laboració. D'aquesta visita, gràcies a la gran amistat que tenia amb Lluis Abarca, sortí el compromís d'un nou títol, **La Pubilla de La Torrassa**, que es va estrenar el 25 de juliol de 1946, Festa Major de la Torrassa, a l'envelat de la plaça Espanyola.

La sisena, **En Ton del Xiprer**, de Francesc Llop i Paradell -la novena seguint l'ordre establert- fou una proposta de la Junta Directiva com homenatge a un incondicional soci col·laborador de l'entitat, Antoni Comas i Bodi, més conegut per En Tonet. Era un dels membres més actius d'Aliança i dansaire de la colla Roserar. La seva estrena, l'11 d'agost, per la cobla Emporitana, coincidí amb el primer concurs de sardanes organitzat a La Torrassa. L'escenari fou el solar del carrer del Rosselló, on va estar el Col·legi Sagrat Cor, davant del passatge del Xiprer.

1 senyor Vidal, membre de la Junta de l'envelat, 2. Josep Guardiola, 3. Lluis Abarca, 4. Joan Segarra (davant del micròfon). Foto cedida per la cunyada d'en Segarra. Any 1954.

Per celebrar l'estrena de la setena sardana, **Gentils torrassenques** -la desena del llistat- que es produiria l'1 de setembre, es va convidar al compositor empordanès Josep Vicens i Juli, l´Avi Xaxu. 77 anys, tot un músic consagrat, arribà a la plaça Espanyola acompanyat del secretari de l'Ajuntament de l'Escala. Tot vestit de negre, la seva venerable figura diminuta fou envoltada de l'afecte dels torrassencs. Des del balcó del nº 16 de la mateixa plaça,

l'autor i membres de la Juna Directiva de l'Aliança, escoltaven com *la Principal Barcelonina, interpretava amb ben poc relleu, el programa d'homenatge que Aliança s'esforçà d'organitzar, però per diversitat de circumstàncies no obtingué la rellevància desitjada*[14]. Aquesta audició, integrada per **La roca del cargol, L'arc de triomf, Bona festa, El cant del pastor, Carícies** i l'estrena**, Gentils torrassenques** deixà a tots amb un mal record.

Al 1947 només es coneixerien dues noves sardanes al·lusives a La Torrassa, l'onzena i dotzena. També va ser l'any en què l'Aliança es proposà projectes més ambiciosos, iniciant anualment l'aplec al Congost, que li donaria tant de prestigi.

La primera d'aquestes noves composicions es titulava **Ressorgiment torrassenc**, de Lluís Buscarons i Pastells, nascut a Castelló d´Empúries. També fou el fundador i director de la cobla Pau Rossinyol en 1942.

Amb ocasió d'una trobada entre Lluís Abarca i Lluís Buscarons a Figueres durant la Fira i les Festes de la Santa Creu, aquell li va demanà una sardana per a la col·lecció de l'Aliança, sol·licitud que el compositor acceptà complagut.

Un cop rebuda, la partitura es va estrenar a l'envelat de la plaça Espanyola, el 26 de juliol, essent interpretada per la cobla Principal de Barcelona, sense la presència del compositor.

[14] Recull...pàg. 18

Membres de la Junta reunits al Xiprer. Entre els coneguts hi trobem , per l'esquerra a Joan Capdet, Antoni Martínez Berruezo, Lluis Abarca i, el primer per la dreta, l'Eudald Vilalta. Foto cedida per l'Antoni Comas (1954).

L'altra fou **Aimada Torrassa**, del músic de Tortellà, Josep Saderra i Puigferrer

Lluis Abarca establí contacte amb ell, per demanar-li la seva col·laboració altruista, però el músic es va negar. Un any i mig més tard, davant la insistència dels aliancistes, accedí a la petició, sense que allò signifiqués un compromís a terme fix. I un dia, sense previ avís, l'Aliança va rebre les partitures de **Aimada Torrassa**, on l'autor afegia una nota declarant la seva absència a l'estrena, prevista pel diumenge 14 de desembre, del mateix any de 1947, i interpretada per la cobla Principal del Llobregat. El programa dedicat íntegrament al compositor, incloïa **Renouera, Rosa Maria, Mercè, Aimada Torrassa, Setembre** i **Vigatana.**

Al finalitzar l'any 1947, l'Aliança havia aconseguit una dotzena de partitures al·lusives al barri, però 1948 fou un període de sequera de sardanes torrassenques. Va ésser el mateix any que tornà el compositor Jaume Ventura i Tort a l'Hospitalet, instal-lant-se al nº

6-7 de la plaça Pirineus. Havia deixat de sobte la gerència *d'una empresa d'explotacions forestals ubicada en ple cor de les comarques manxegues.*[15] Aprofitant la seva presència, Aliança volgué retre-li un homenatge donant a conèixer les obres compostes a la Manxa.

L'escenari habitual de les audicions era la plaça Espanyola, però per aquell acte tan significatiu s'escollí la plaça de Pirineus la nit del dissabte 18 de setembre, per donar-li la benvinguda. En aquella ocasió s'escoltaren per la cobla Emporium: **Entre els pins, La Teresineta de Sants, En Jordi i l'Albert, Ma terra plana, La cançó del re-re i Les noies de La Torrassa,** que el músic i amic pogué fruir des del seu domicili.

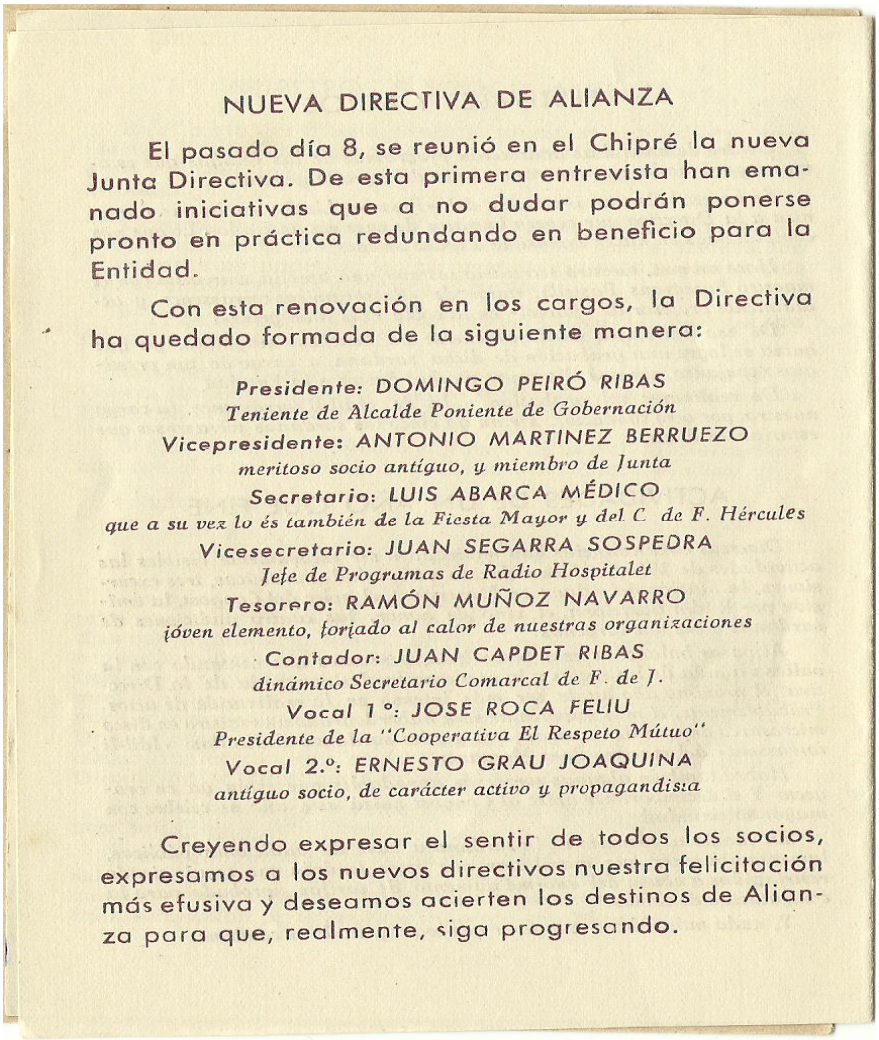
Com l'any 1948 no es pogué estrenar cap sardana dedicada a La Torrassa, la Junta Directiva de l'Aliança seguí mantenint contactes amb altres autors per intentar aconseguir sis obres més.

La primera oportunitat es presentà al trobar-se Lluís Abarca amb un familiar del músic sabadellenc, Agustí Borguñó i Garriga, emigrat als anys vint a Nova York, on havia desenvolupat una gran activitat musical. Els directius de l'Aliança li van escriure demanant-li una sardana i ell va contestar afirmativament.

El 6 de març de 1949 es pogué estrenar en audició matinal **Fadrinalla torrassenca**, la tretzena, per la cobla Principal del Llobregat. L'escenari fou la cruïlla dels carrers General Sanjurjo, avui Dr. Martí Julià, i Montseny.

La primera part del programa s'inicià amb **Núria,** i finalitzà amb **Montserratina**; entre aquesta i la primera es va incloure **Fadrineta sevadana**, d'Adjutori Vilalta. En la segona part s'estrenaren tres sardanes: **Palmes i llorers**, de Ventura i Tort; **Per a Magda**, de Sebastià Figuerola i **Fadrinalla torrassenca**.

15 Genialitats i rebequeries d'un músic llobregatà. Pàg. 35.

NUEVA DIRECTIVA DE ALIANZA

El pasado día 8, se reunió en el Chipré la nueva Junta Directiva. De esta primera entrevista han emanado iniciativas que a no dudar podrán ponerse pronto en práctica redundando en beneficio para la Entidad.

Con esta renovación en los cargos, la Directiva ha quedado formada de la siguiente manera:

Presidente: DOMINGO PEIRÓ RIBAS
Teniente de Alcalde Poniente de Gobernación
Vicepresidente: ANTONIO MARTINEZ BERRUEZO
meritoso socio antiguo, y miembro de Junta
Secretario: LUIS ABARCA MÉDICO
que a su vez lo és también de la Fiesta Mayor y del C de F. Hércules
Vicesecretario: JUAN SEGARRA SOSPEDRA
Jefe de Programas de Radio Hospitalet
Tesorero: RAMÓN MUÑOZ NAVARRO
jóven elemento, forjado al calor de nuestras organizaciones
Contador: JUAN CAPDET RIBAS
dinámico Secretario Comarcal de F. de J.
Vocal 1°: JOSE ROCA FELIU
Presidente de la "Cooperativa El Respeto Mútuo"
Vocal 2.°: ERNESTO GRAU JOAQUINA
antiguo socio, de carácter activo y propagandista

Creyendo expresar el sentir de todos los socios, expresamos a los nuevos directivos nuestra felicitación más efusiva y deseamos acierten los destinos de Alianza para que, realmente, siga progresando.

La renovació de la Junta Directiva al desembre de 1956. Circular núm 53. Fons personal Lluis Abarca. AML'H

Sis mesos després d'aquesta audició, aprofitant la visita que el mestre Borguñó va fer a Barcelona amb la seva família, la directiva de l'Aliança estimà oportú dedicar-li un concert homenatge, però degut a les nombroses audicions d'aquell 1949, fou difícil trobar una cobla disponible; amb la Popular es va poder acordar preu i data. El programa fou el següent: **Rialletes**, **La puntaire de l'Arboç**, **Cel blau**, **Fadrinalla torrassenca**, **Cançons que la mare en cantava** i **La reina de la llar**. L'acte, als que es van afegir diverses corals de la ciutat, es desenvolupà en un escenari nou: la cruïlla del carrer Santiago Apóstol amb Rambla Catalana.

Quan va finalitzar el concert, davant la dificultat de trobar un taxi, el compositor es va acomiadar a la carretera de Sants i va haver d'agafar el tramvia.

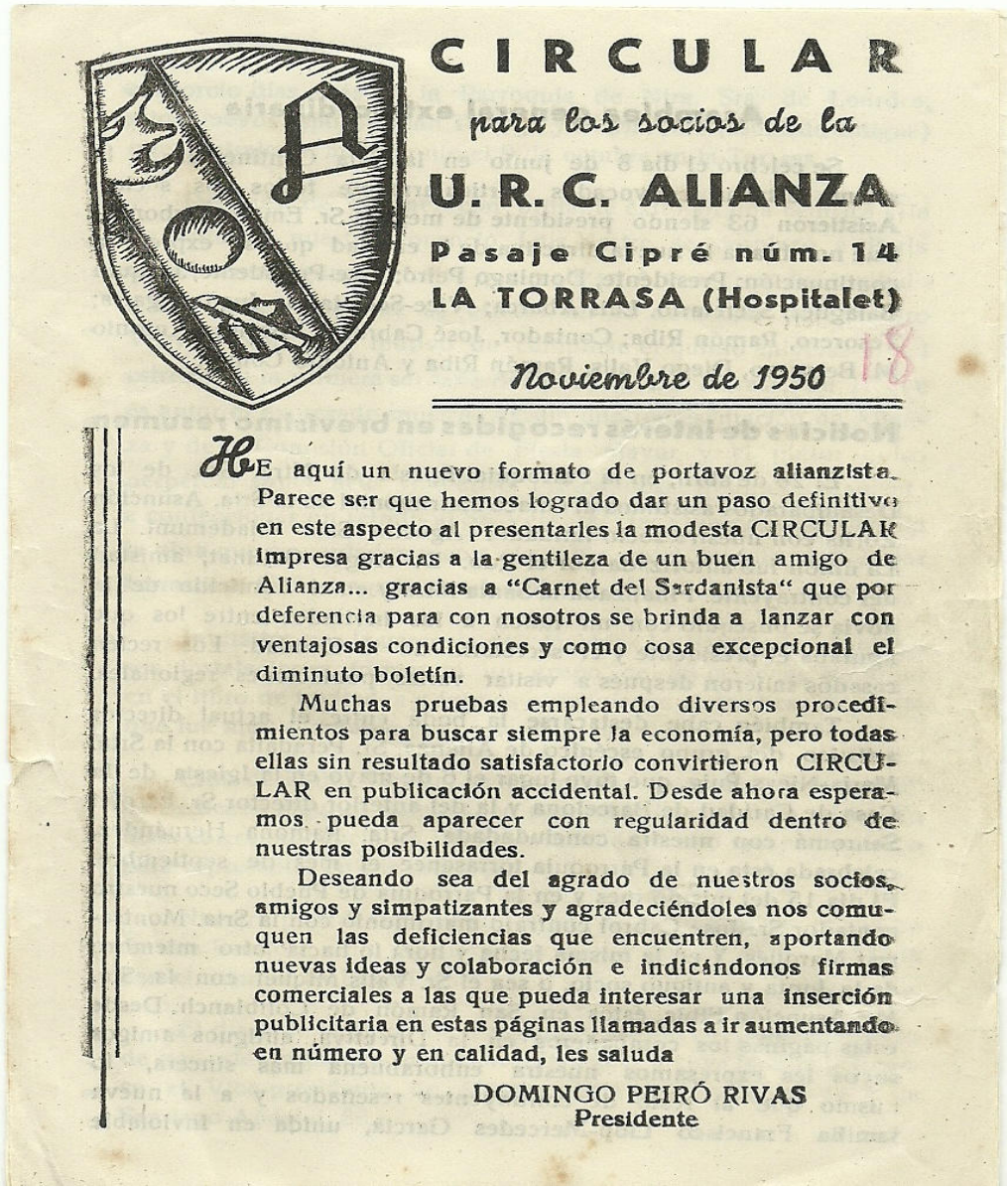
No trigarien ni tres mesos els aliancistes en tenir una nova oportunitat d'augmentar la col·lecció, la catorzena, amb la creació de **Joia torrassenca**, obra del professor de fiscorn de la Cobla Principal del Bages, Francesc Juanola i Reixach. Els primers contactes amb el músic de Manresa van tenir lloc al 1948, durant la festa major del barri Centre de l'Hospitalet. La partitura, enllestida el 25 de març de 1949, s'estrenà el 12 de juny a l'aplec del Congost i el 25 del mateix mes, a la nit, es va sentir a la cruïlla dels carrers General Sanjurjo i Montseny.

D'aquell temps naixeria una gran amistat entre el compositor i l'Aliança, fins a l'extrem que Lluís Abarca es reunia anualment a casa del músic per parlar de música i provar partitures.

El mestre Francesc Juanola dedicà una sardana a l'Aplec del Congost, la festa sardanista que l'Aliança organitzava cada any en aquest indret del Vallés Oriental, durant catorze anys, a partir de 1947.

La quinzena sardana seria obra del músic Àngel Pont i Montaner, aleshores professor de tible de la Principal de la Bisbal: **Idil·li torrassenc** va arribar acompanyada d'aquesta dedicatòria: *La sardana és el més alt exponent de la fermesa d'esperit del nostre poble*. L'audició, interpretada per la cobla Principal del Llobregat, va tenir lloc a la cruïlla del carrer Santiago Apóstol amb Rambla Catalana, la diada de Sant Josep de 1950.

L'Aliança pensava dedicar tot el concert al mestre Pont, però aquest va demanar que, al menys una sardana del seu amic Joaquim Ferrer, figurés al programa. Així doncs es va incloure a la primera part **Afecte**, després de **Petons de lluna** i **Gentil Mariona**. En la segona part s´escoltaren **Idil·li torrassenc, Cançó muntanyenca** i **Per què rius?**

CIRCULAR

para los socios de la

U. R. C. ALIANZA

Pasaje Cipré núm. 14

LA TORRASA (Hospitalet)

Noviembre de 1950 18

HE aquí un nuevo formato de portavoz alianzista. Parece ser que hemos logrado dar un paso definitivo en este aspecto al presentarles la modesta CIRCULAR impresa gracias a la gentileza de un buen amigo de Alianza... gracias a "Carnet del Sardanista" que por deferencia para con nosotros se brinda a lanzar con ventajosas condiciones y como cosa excepcional el diminuto boletín.

Muchas pruebas empleando diversos procedimientos para buscar siempre la economía, pero todas ellas sin resultado satisfactorio convirtieron CIRCULAR en publicación accidental. Desde ahora esperamos pueda aparecer con regularidad dentro de nuestras posibilidades.

Deseando sea del agrado de nuestros socios, amigos y simpatizantes y agradeciéndoles nos comuquen las deficiencias que encuentren, aportando nuevas ideas y colaboración e indicándonos firmas comerciales a las que pueda interesar una inserción publicitaria en estas páginas llamadas a ir aumentando en número y en calidad, les saluda

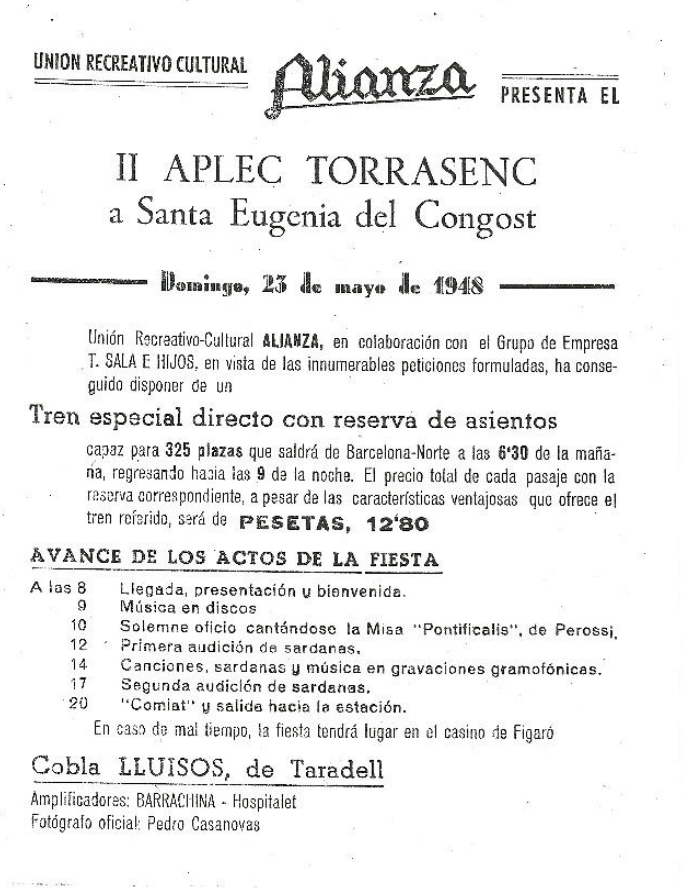
DOMINGO PEIRÓ RIVAS
Presidente

El primer butlletí que es conserva amb el número 18. Fons personal Lluis Abarca. AML'H

La setzena sardana, **L'aplec de l´Aliança**, de Joaquim Ferrer i Amer, és un cas curiós en la història de la *Unió Recreativo-Cultural Alianza*. Els directius de l'Aliança sempre havien tingut ocasió de conèixer personalment els compositors que els hi havien dedicat alguna sardana. Amb aquest autor i director de la cobla Emporitana de Verges no va ser possible; tot es va fer per correspondència i per mitjà de la intervenció del compositor Àngel Pont. Fent memòria, arribaren a la conclusió de que

Joaquim Ferrer havia actuat a la cobla, amb ocasió del primer concurs sardanístic de l'any 1946, quan no existien vincles d'amistat ni amb Pont ni amb Ferrer.

L'aplec de l´Aliança es va estrenar l'11 de juny de 1950, durant el quart aplec del Congost.

UNION RECREATIVO CULTURAL Alianza PRESENTA EL

II APLEC TORRASENC
a Santa Eugenia del Congost

Domingo, 23 de mayo de 1948

Unión Recreativo-Cultural **ALIANZA**, en colaboración con el Grupo de Empresa T. SALA E HIJOS, en vista de las innumerables peticiones formuladas, ha conseguido disponer de un

Tren especial directo con reserva de asientos

capaz para **325 plazas** que saldrá de Barcelona-Norte a las **6'30** de la mañana, regresando hacia las **9** de la noche. El precio total de cada pasaje con la reserva correspondiente, a pesar de las características ventajosas que ofrece el tren referido, será de **PESETAS, 12'80**

AVANCE DE LOS ACTOS DE LA FIESTA

A las 8 Llegada, presentación y bienvenida.
9 Música en discos
10 Solemne oficio cantándose la Misa "Pontificalis", de Perossi.
12 Primera audición de sardanas.
14 Canciones, sardanas y música en gravaciones gramofónicas.
17 Segunda audición de sardanas.
20 "Comiat" y salida hacia la estación.

En caso de mal tiempo, la fiesta tendrá lugar en el casino de Figaró

Cobla LLUISOS, de Taradell

Amplificadores: BARRACHINA - Hospitalet
Fotógrafo oficial: Pedro Casanovas

El primer aplec al Congost del que tenim informació gràfica.
Fons personal Lluis Abarca. AM L'H

La dissetena sardana amb referències a l'entitat, titulada **Aliança**, era original de Josep Carbó i Vidal, professor de música, dibuix i de ciències, nascut a Santa Coloma de Farners.

Lluis Abarca va conèixer al mestre Carbó quan aquest dirigia una cobla juvenil; va ser llavors quan li va demanar una sardana, però en aquell moment no poder complaure'l per excés de compromisos.

Anys després, una representació de l'Aliança es desplaçà al Parc de la Ciutadella, convocats pel mestre Carbó, que actuava amb la seva cobla. Una de les sardanes, que presentà sense títol, va agradar força als aliancistes, per la qual cosa, l'autor decidí dedicar-la a l'associació amb el nom d'**Aliança**. Pocs dies després s'escoltava a La Torrassa i el 15 de juny de 1952 al sisè aplec del Congost.

La divuitena sardana, l'última de la col·lecció, titulada **La Torrassa sardanista**, trigaria més d'un any en arribar. El seu creador, Josep Maria Tarridas i Barri, nascut a Sant Pol, era l'autor del cèlebre pasdoble **Islas Canarias**.

Amb la partitura havia una dedicatòria de puny i lletra del propi compositor: *Als deu anys de vida de l'Aliança, amb el desig de col·laborar deu anys més*. Es va estrenar el 25 d´octubre de 1953 a la plaça Pirineus.

Un cop finalitzat el concert, músic i aliancistes es van dirigir al local social del passatge Xiprer, creuant elogis, fent fotografies i signant autògrafs. La reunió s'acabà amb l'entrega d'un modest obsequi al compositor. Amb aquesta última composició, l'Aliança va voler tancar la seva col·lecció.

Es coneixen dues sardanes més al·lusives al barri: **Gaia Torrassa** i **Els pobrets de La Torrassa**. La primera, de Josep Marimón i Figueres fou estrenada el 8 de gener de 1950, davant del Cine Romero. La partitura no la van incloure a l'arxiu de l'Aliança, per la qual cosa, la Junta Directiva va considerar que no devia formar part de la col·lecció.

La portada del butlletí corresponent al mes de desembre acostumava a ésser una felicitació nadalenca. Arxiu Municipal de l'Hospitalet.

Malgrat rebutjar-la, al complir-se el desè aniversari de la mort de l'autor, els directius de l'Aliança van descobrir que era *un excelso vate de las sonoridades para cobla*[16].

La segona, del folklorista i professor d'oboè i saxòfon Daniel Sanahuja i Capella, **Els pobrets de La Torrassa**, igualment condemnada a l' ostracisme, es va estrenar el dissabte 19 de juliol de 1952, a la plaça Espanyola. En aquest cas, la Junta de l'Aliança havia ajornat la seva presentació per espai d'un any per tractar-se d'una composició humorística, aliena a l'esperit de l'entitat.

Una de les cobles que més vegades acceptà col·laborar amb la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*, fou la Principal del Llobregat, fundada l'any 1914. D'altra banda, els compositors més interpretats van ser Borguñó, Vilalta, Buscarons, Carbó, Figuerola, Juanola, Vallmajó i Ventura i Tort entre d´altres. La resposta favorable del veïnat a les audicions encoratjà els joves aliancistes que s'afanyaven per realitzar projectes més engrescadors.

16 Tamborí núm 520 del 6.5.1963, AMl'H.

El butlletí

El butlletí de l'entitat, anomenat Circular Informativa, aparegué al gener de 1945, quan l'associació s'havia emancipat de la tutela parroquial.

Desconeixem el format d'aquesta primitiva publicació, ja que des del primer número fins al 17 no s'ha pogut localitzar cap exemplar. Els que s'han trobat, fins a un total de 55, comencen al número 18 corresponent a novembre de 1950, excepte el 75, de juny de 1961. Les edicions 54, 58 i 74, també estan il·localitzables.

Les dimensions d'aquests fullets són de 158 per 107 mm. La majoria dels exemplars són de quatre pàgines, a excepció del 19 que conté vuit; el 28 el 32 i el 34 són tríptics; el 31 disposa de setze planes; el 40 de vuit pàgines i el 50 de dotze.

Els anys que es publicaren més edicions foren 1952, 1953 i 1958, amb set números cadascun, i el que menys va ser 1957, amb dues. L'etapa més llarga sense publicar fou entre l'agost de 1959 i el febrer de 1960. Durant aquest temps, l'Aliança contactava amb els seus socis, enviant propaganda de tots els actes que realitzaven.

L'aparició del butlletí es deu en part a la gentilesa d'un bon amic de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*, el senyor Martí Ruiloba, director de la revista Carnet del Sardanista i propietari d'una impremta. Gràcies a avantatjoses condicions econòmiques, la circular pogué veure la llum.

A la capçalera del butlletí, número 18, de febrer de 1950, i primer que es conserva, destacava l'escut de l'entitat. A continuació figurava en lletres majúscules el nom de CIRCULAR, aclarint que era pels socis de la *U.R.C. Alianza.* Tot seguit apareixia l'adreça de la seu social, el nom del barri i la ciutat, així com el mes i l'any de la publicació. La resta de la pàgina era un escrit a

tall d'editorial que signava el president, Domènec Peiró. Les altres planes estaven dedicades a informació aliancista que es detalla més endavant.

Ball de Primavera al Pimpinel·la, 1952. Grup de joves de l'Aliança. 1. Tonet, 2, Teresa 3. Assumpta, 4. Joan Segarra, 5. Josefina Blanquer, 6. Núria Bodi, 7. Mourelo. Foto cedida per l'Antoni Comas.

En edicions posteriors, apareixia canviada la capçalera de forma significativa. Al febrer de 1951, el contorn de l'escut no era el mateix, ni els elements representatius de les activitats aliancistes quedaven gaire clars. S'havia suprimit *Circular para los socios,* quedant només *Unión Recreativo Cultural*. La paraula Aliança s'estenia en lleugera curva ascendent d'esquerra a dreta, escrita en lletres gòtiques. A sota apareixia el número de l'exemplar, el nom del barri i el de la ciutat, seguit del mes, l'any, l'adreça de la seu social i el telèfon. La tipografia dels escrits s'havia empetitit sensiblement.

Set anys més tard, al gener de 1958, la capçalera del butlletí va reduir la grandària, deixant més espai per a l'editorial, encara que el tipus de lletres era més gran, i així, fins a l'última edició.

Des de la seva aparició, els continguts estaven exposats en espais ben definits; un d'aquests era el dedicat a l'aplec, la festa sardanística organitzada anualment per l'Aliança cada segon diumenge de juny a Santa Eugènia del Congost. En algunes edicions, aquests escrits acostumaven a tenir una extensió més llarga, ja que es prodigaven en ressenyar les excel·lències de la diada festiva. Aquestes redaccions es publicaven sense signar.

Els socis i col·laboradors més assidus als quefers aliancistes formaven una gran pinya, com si es tractés d'una família ben avinguda. Per això, no és gens estrany, que als apartats anomenats **Nuestros Amigos** i **Notas de Interés**, s'anunciés l'enllaç matrimonial de la senyoreta Assumpta amb el soci fundador Agustí, a l'església de la Mare de Déu del Desemparats. O les bodes d'argent del matrimoni Eudald Vilalta i Maria Núria Batés.

També ens recordaven al butlletí que el senyor Peiró, president d'Aliança, tornava a ser pare per quarta vegada, i que la criatura seria batejada amb el nom de Francesca.

Hi havia d'altres notícies: la mort del nen Ricard Colillas, fill d'un soci; l'exposició en una sala barcelonina del pintor Lluís Mestre, el seu viatge a Paris, o la seva assistència al cinquè aniversari de l'estrena de **Les noies de La Torrassa**, al domicili del músic Jaume Ventura. A l'acte eren presents alguns membres de l'Aliança i representants de la Comissió Oficial de la Festa Major de La Torrassa.

No es podien oblidar dels joves que havien de fer el servei militar al nord d'Àfrica, com el soci Andreu Aleña, que passà catorze mesos seguits a Melilla.

Els industrials i botiguers del barri eren elements claus per a finançar alguns projectes aliancistes, per la qual cosa, calia ressenyar al butlletí la benedicció del nou edifici industrial, propietat del senyor Leonard Mirete, situat al carrer General

Sanjurjo nº 135-137, actual Dr. Martí Julià. El dia de la inauguració, el 12 de febrer de 1956, assistiren les autoritats municipals, l'arquitecte, familiars i amics, així com la plana major de l'Aliança.

Però la notícia que omplí de goig als aliancistes fou saber que, des del 28 de març de 1956, el doctor Ramon Solanic i Riera, soci de l'Aliança, era el nou batlle de l'Hospitalet. La junta directiva li va oferir la seva *incondicional e inquebrantable adhesión*.[17]

Joves cristians amb mossèn Jaume al menjador del Xiprer, 1950. Entre els coneguts hi són: 1. Pituso, 2. Moncunill, 3. Valls, 4. Mossèn Jaume, 5. Lluis Abarca, 6. Joan Segarra, 7.Pina. Foto cedida per Antoni Comas.

[17] Circular Informativa núm, 51. Arxiu de l'autor.

Divertiments

Gràcies a aquest petit mitjà d'informació dels afers i passatemps aliancistes, descobrim que, un dels divertiments on més gaudia el veïnat, era, sens dubte, amb els balls populars. Des que es creà la Festa Major de La Torrassa al juliol de 1912, era l'esbargiment més arrelat entre les preferències torrassenques. Així mateix, s'aprofitaven les revetlles de Sant Joan i Sant Pere per a que el veïns de qualsevol carrer demanessin permís per organitzar una ballada a la via pública.

Com d'altres entitats, desitjoses de preparar més ballades al llarg de l'any, la Junta Directiva de l'Aliança prengué la decisió d'arranjar-les a la seva seu del passatge Xiprer nº14. Aquestes sessions eren a base de discs de gramola. Però l'espai del pati era massa petit per celebrar els balls familiars dels aliancistes.

Un nou ball, al 1956, s'afegiria als de les revetlles i dels aniversaris. Estava previst fer-ho la nit del dissabte 5 de maig, al local cedit per l'industrial Leonard Mirete. Les invitacions per als associats es podien sol·licitat gratuïtament a la seu de l'Aliança. A partir d'aquesta data, el primer dissabte de maig s'instaurà com el del Ball de Primavera.

El ball de 1957 es faria a la Cooperativa El Respeto Mutuo, situat al carrer Buenos Aires nº 27 de Santa Eulàlia.

Els següents es farien al Club Pimpinel·la, situat a la plaça Espanyola nº 8 i 9, per considerar-lo més cèntric per als associats. L'escenari es guarnia amb desenes de lliris; a les taules hi havia gerros de clavells. En aquesta ornamentació hi tenia molt a veure l'Antoni Comas, en Tonet. L'ambient familiar d'aquests saraus afavoria el retrobament d'antigues amistats, mentre que l'orquestra Ritmo Azul en certes dates feia les delícies dels assistents. De vegades, en aquestes vetllades era habitual l'actuació dels germans Calatrava, veïns del barri.

Publicitat al butlletí

De les cinquanta edicions que es conserven del butlletí, només apareixen dotze anuncis en vuit edicions. Son els següents.

1) PRODUCTOS VILK, venda d'articles de neteja. C. General Sanjurjo 153. actual Dr. Martí Julià.

2) FERNANDO TERUEL, venda de fogons de petroli. C. General Sanjurjo 168, 2º1ª

3) RELOJERÍA PEIRÓ, venda i reparació de rellotges de totes les marques. C. Llobregat, 124.

4) PELUQUERÍA PARA CABALLEROS, Salvador Domínguez. C. Boada, 37, actual carrer Mossèn Jaume Busquet.

5) INDUSTRIAS AMBAROL, S.A, fabricant de pintures i vernissos. Fàbrica i despatx a Badalona.

6) ESCUELA DE CHÓFERES COLÓN, ensenyança teòrica i pràctica. C. Progrés 51.

7) CHURRERÍA NIZA. C. Joventut, cantonada Montseny.

8) ELECTRO HOGAR, venda d'aparells de ràdio, frigorífics i rentadores. C/ General Sanjurjo, 139.

9) O.S.S.A, accessoris i recanvis de l'automòbil. C. General Sanjurjo 66.

10) CALZADOS FRANCIS. C. Pujós 13.

11) PERFUMERÍA SONIA. Plaça Pirineus 8.

12) SUPER SERVICIO PORTA, alimentació. C. Pujós, xamfrà Llobregat.

El primer anunci aparegué el desembre de 1950 i l'últim al juliol de 1959.

El Plenari Municipal hospitalenc del 15 de juliol de 1959, declarà a l'actriu Núria Espert, Hija Predilecta. A la foto: 1. Francesc Villanueva, 2. Teresa Comas, 3. Tonet comas, 4. Joan Segarra, 5. Núria Espert, 6. Copón, 7. Lluis Abarca. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Nostres sardanes

Es va intentar crear a cada número del butlletí un espai denominat *Nuestras Sardanas*, on apareix l'origen de cada una de les sardanes, dedicades a La Torrassa i a l'Aliança, però només es va fer a onze edicions.

En el número 19 del butlletí, corresponent a desembre de 1950, volien tancar l'assortiment de peces musicals, amb la composició del mestre Carbó, **Aliança**. En la mateixa edició venia tot el catàleg complert de sardanes torrassenques, incloent-hi, **Gaia Torrassa**, de Marimón, encara que tres anys més tard seria substituïda per **La Torrassa sardanista**, de Tarridas.

Aquests treballs, fets en profunditat i amb ple domini del tema, estaven signats per les inicials F. J. M, darrera de les quals trobem a en Lluís Abarca, doncs cap nom de la junta, o col·laborador respon a aquestes sigles. A més, ens ho confirma un escrit redactat al 1996 i que subscriu el secretari de l'Aliança.

Els aplecs del Congost

Lluís Abarca, un dels aliancistes amb més interès per la difusió de la sardana, volgué portar a la pràctica un projecte ambiciós: fer arribar la sardana, de la mà d'Aliança, lluny del barri, i donar a conèixer el nom de la Torrassa. La participació en nombrosos afers sardanistes arreu de Catalunya i els seus contactes amb els compositors més rellevants d'aquell període, el convertiren en un expert en la matèria.

Una tarda de finals d'octubre de l'any 1945, durant una conversa entre Lluis Abarca i en Francesc Fullà, professor d'una banda musical i assidu de les audicions de sardanes a l'Hospitalet, el secretari d'Aliança exposà els seus objectius més immediats: organitzar aplecs de sardanes fora de l'Hospitalet. En Fullà li proposà anar a veure n'Eudald Vilalta, el qual tenia un germà poeta i compositor, n'Adjutori Vilalta, rector de la parròquia de Santa Eugènia del Congost, al municipi de Tagamanent.

D'aquella reunió sortí el compromís de desplaçar-se al Congost per entrevistar-se amb el sacerdot i estudiar la possibilitat d'organitzar un aplec sardanístic al Vallés Oriental.

El 22 d'abril, dilluns de Pasqua, Lluís Abarca i un grup d'aliancistes es desplaçaren al Congost, sent rebuts a l'estació d'El Figaró per l'Eudald Vilalta i acompanyats fins a la rectoria, on foren acollits cordialment pel rector de Santa Eugènia. Lluís Abarca el descriu com un *home d'aspecte camperol, obert sempre al diàleg, que a l'ensems conreava la poesia i la música*. [18] Durant la conversa a la vora de la llar, els visitants deixaren entreveure la viabilitat d'organitzar un aplec sardanístic per aquells paratges impressionants que albiraren des de l'abaixador. En principi mossèn Vilalta es comprometé a compondre una sardana per l'Aliança, la qual portaria per títol **Segon diumenge de maig**, que es va estrenar a la plaça Espanyola.

[18] Recull...pàg. 20.

Poc temps després de l'entrevista amb mossèn Vilalta, dotze membres de l'Aliança tornaren a viatjar a Santa Eugènia del Congost per establir un nou contacte amb el sacerdot.

Festa de Cap d'Any al Xiprer, 1953. A la foto identifiquem 1. Roser Martí, 2. Escudero, 3. Asunción Aleñá, 4. Assumpta Pujol, 5. Andreu Aleñá, 6. Valls. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Captivats per la bellesa natural de la comarca vallesana, als estreps del Montseny, i els voltants de l'ermita, decidiren, amb l'aquiescència de Mn. Vilalta i el consentiment dels propietaris del mas Santa Eugènia, la família Castellanos-Vila, que l'era hauria de ser l'escenari del primer aplec sardanístic, organitzat per la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*.

La primera sortida tindria lloc el diumenge 1 de juny de 1947. 150 persones de la Torrassa es desplaçaren en tren fins a El Figaró. Des d'aquí fins l'ermita de Santa Eugènia, terme de Tagamanent, el camí es faria a peu per la carretera de Vic.

Es va decidir que l'aplec al Congost es celebraria cada segon diumenge de juny. Quatre mesos abans de la data fixada, la Comissió Organitzadora es reunia un cop a la setmana al celler del senyor Comas, seu social de l'entitat. Un mes abans visitaven el paratge on s'havia de celebrar i s'entrevistaven amb Mossèn Vilalta per concretar detalls. De tornada, ja portaven el pregó poètic, escrit pel rector de Santa Eugènia, que havia de figurar al programa de mà anual.

També era precís posar-se en contacte amb els directius de la Renfe per tractar del lloguer d'un tren especial, amb capacitat per un nombre indeterminat de places. Així mateix era indispensable obtenir el permís de les autoritats municipals de Tagamanent, que demanaven sobretot, *el máximo respeto a los parajes en los que tendrá lugar la concentración.*[19]

Arribat el dia fixat, els organitzadors es trobaven de bon matí al local de l'entitat per enllestir els últims detalls; tot seguit, es dirigien cap a l'estació, on s'esperava el gruix de l'expedició.
La primera anada oficial al Congost data del 23 de maig de 1948 i es va fer amb la col·laboració del *Grupo de Empresas Tecla Sala e Hijos,* de l´Hospitalet de Llobregat.

Aquest primer tren especial oferia 325 seients reservats, sortia de l'estació Barcelona-Norte a les 6h30 del matí i tornava a les 21h. El preu del bitllet, d'anada i tornada, era de 12,80 pessetes. Els interessats podien informar-se a través de la premsa i la ràdio barcelonina, així com per la Circular, el butlletí de l'Aliança, assegurant, que Santa Eugènia del Congost *se ofrecía como un paraje de ensueño ideal para pasar unas horas de recreo en familia*.[20]

No faltaven les paradetes a la vora del camí, on trobar aliments,

[19] Ayuntamiento de Tagamanent. Expedient núm. 138 del 6.6.1952. Arxiu de l'autor

[20] Circular informativa nº 21, d'abril de 1951. Arxiu de l´autor.

bagatel·les, llaminadures, i fins i tot una edició d'una auca que glossava les excel·lències d'un dia sardanístic al Congost a través de 48 vinyetes, original de Joan Borrell i Juli, ninotaire de la revista esportiva El Once; l'autor del text era mossèn Adjutori Vilalta. Aquests rodolins es van imprimir a l'impremta E.C.O, del carrer General Sanjurjo nº 88, avui Dr. Martí Julià, de l'Hospitalet.

Joves aliancistes al Xiprer l'any 1953. Entre els coneguts hi trobem a 1 Teresa Comas, 2. Andreu Aleñá, 3. Tonet, 4. Teresa Gendre i Roser Badia. Foto cedida per l'Antoni Comas..

Durant el trajecte l'ambient era de gatzara entre els sardanistes, continuant a l'arribada a El Figaró. Al baixar del tren els hi esperava la coral i banda d'Els Callats, de Collblanc, per donar-los la benviguda i encapçalar la marxa. Al darrera, els organitzadors de l'aplec, Abarca, Segarra, Berruezo i Capdet, portaven braçalets blancs i el banderí de l'Aliança; per últim, tot el col·lectiu aliancista, alguns d'ells, carregats de motxilles i casseroles i amb espardenyes de sardanistes.

En arribar a Santa Eugènia, gran nombre de pelegrins entraven al temple per veure a la Santa Patrona i assistir a la primera missa. Altres preferien esmorzar a la Casa Nova o descordar les bosses i treure l'entrepà, iniciant així el primer àpat camperol del dia.

La primera audició de sardanes d'aquell primer aplec va anar a càrrec de la cobla Unió Artística de Granollers. A partir de l'any següent, excepte 1961, seria la cobla Lluïsos de Taradell, fundada l'any 1876, la responsable d'oferir dos concerts cada any. El seu representant, Joan Autonell, establí que el preu de les dues audicions seria de 1.250 pessetes, *corriendo de nuestra cuenta todos los gastos de viaje y manutención*.[21]

A tres quarts de deu del matí, el repic de les campanes de l'església parroquial es deixaven sentir per la vall, anunciant la celebració de la missa, oficiada per mossèn Vilalta.

L'ofici religiós anava acompanyat d'orgue i dels instruments de corda de la cobla Lluïsos. Després, a la sortida del temple, s'ofrenaven els goigs lloant a Santa Eugènia, recitats per Joan Segarra, actor del quadre escènic de l'Aliança. Tot seguit, la coral Els Callats oferien un concert i, a tres quarts de dotze, la cobla engegava la primera audició de sardanes a l'era del mas Santa Eugènia, situat darrera l'església. Els amplificadors de l'hospitalenca casa Barrachina estenien la música per la vall, al temps que es formaven les primeres rotllanes. El fotògraf oficial dels actes era l' hospitalenc Pere Casanovas.

Un cop finalitzava la primera audició matinal tenia lloc el moment poètic amb la intervenció dels rapsodes Joan Segarra, Concepció Blesa i Montserrat Valls.

A les dues del migdia s'establia contacte amb Ràdio Barcelona per escoltar l'audició sardanística, interrompuda mitja hora més tard per connectar amb *Radio Nacional de España*, que emetia el

[21] Rebut datat a Taradell signat el 14.12.1947 i adreçat a mossèn Vilalta. Arxiu de l'autor.

Diario Hablado, d'obligada transmissió en aquella època. A dos quarts de cinc de la tarda, s'iniciava la segona audició de sardanes, que anava combinada amb l'esbart dansaire Sant Isidre. .

Des de 1949, cada any, l'Aliança rebia des de Besalú, una sardana del mestre Francesc Juanola i Reixach per estrenar-la a l'aplec interpretada per la cobla, Lluïsos de Taradell. Aquests són els títols: **Joia torrasenca** (12.6.1949); **Taradell** (11.6.1950); **Aplec de l'amor** (10.6.1951); **Aplec i poesia** (15.6.1952); **Tothom al Congost** (14.6.1953); **Aplec ideal** (13.6.1954); **Sota el Montseny** (12.6.1955); **Aplec pintoresc** (10.6.1956); **Escolteu el Tamborí** (16.6.1957); **Revifalla del Congost** (8.6.1958); **Promesa perdurable** (14.6.1959); **Perseverança** (19.6.1960); **A plena natura** (11.6.1961).

A dos quarts de set era el torn del concurs de pomells de flors bosquetanes; els participants anaven a buscar les flors al bosc. Els premis consistien en l'entrega de flascons de perfums, decorats a mà.

Un cop finalitzada la competició, tots els pomells recollits s'oferien a la Patrona de la Vall del Congost. Era també el moment dels parlaments d'agraïments i d'acomiadaments fins el proper any.

Revetlla de Sant Joan al Xiprer 1953. Entre els coneguts hi trobem 1. Jaume Ricart, 2. Antoni.Aleñá, 3. Antoni.Julià, 4. Asumpció Aleñá, 5. Tonet, 6. Roser Badia i 7. Lluis Abarca. Foto cedida per l'Antoni Comas.

A les nou del vespre tothom ja era al tren; amb la mateixa tabola que havien arribat al matí, tornaven a Barcelona.

Des del tercer aplec, juny de 1949, l'Aliança podia gaudir del seu himne, escrit per mossèn Vilalta, amb música de Jaume Ventura i Tort; els primers quatre versos diuen això:

Com un esclat de primavera
duu nova vida a cada cor,
al desplegar nostra senyera
dem-nos l'abraç de germanor.[22]

Per espai de quinze anys consecutius, l'Aliança va dur a terme aquesta manifestació col·lectiva.

Si el primer pelegrinatge comportà un centenar i mig de persones, en la seva majoria veïns de la Torrassa, els anys següents, l'aplec al Congost seria multitudinari, constituït per famílies vingudes d'arreu de l'Hospitalet i de Barcelona.

Als pocs anys d'iniciar-se el primer aplec al Congost es va popularitzar fins a esdevenir un dels més celebrats a les comarques vallesanes. El situaven entre les festes de major concurrència de la província de Barcelona.

Contribuïa a aquesta aurèola, Tamborí, la revista radiofònica que dirigia Galeno, pseudònim de Lluís Abarca, que lloava les excel·lències de l'aplec.

Els propis aliancistes esperaven il·lusionats l'arribada de l'aplec, assegurant, en 1952, que s'havia aconseguit *el más ruidoso de los éxitos de cuantos se han podido alcanzar en anteriores fiestas campestres*.[23]

---

22 Recull---pàg. 60.

23 Circular informativa nº 28 corresponent al mes de juliol de 1952. Arxiu de l'autor.

A l'aplec de 1954 es presentà al Congost el primer concurs de colles sardanistes organitzat per l'Aliança. Donat l'espai reduït de l'era, on es feien les ballades, només van poder participar dotze rotllanes. Les guanyadores, premiades amb 1.000 pessetes, atorgades per l'entitat torrassense foren: **Mirant al cel**, **Violetes del bosc**, **Alzina**, **Lleialtat**, **Rosada** i **Petits dansaires**. La primera va obtenir 29 punts i l'última 15.

Però a la història de l'Aplec al Congost no tot van ser flors i violes. El tren especial del novè aplec, llogat per l'Aliança, sortí de l'estació amb una hora de retard, la qual cosa va trasbalsar totes les activitats programades. No era la primera vegada que passava. Davant d'aquestes irregularitats, alguns socis, com l'industrial Leonard Mirete, preferien desplaçar-se al Congost en el seu propi cotxe. Altres s'estimaven més anar en autocar, malgrat que el bitllet era gairebé el doble de car, ja que les empreses exigien un mínim de quilometratge, molt superior a la distància existent entre l'Hospitalet i Tagamanent.

Per l'aplec de 1957, a celebrar el 16 de juny, festa de la Santíssima Trinitat, es calculava que en un tren especial de vuit vagons sortirien de Barcelona a prop d'un miler de persones. La data coincidia amb les Bodes d'Argent sacerdotals de mossèn Vilalta, per tant hi hauria un acte extraordinari i emotiu amb l'obsequi d'una màquina d'escriure.

Fou també l'any en que la festa sardanística, començava a trontollar. El panorama, gens optimista, trobà en les autoritats de Tagamanent la tranquil·litat necessària per continuar, ja que estaven interessades i disposades al seu patrocini.

Socis organitzadors de l'aplec al menjador del Xiprer, any 1950. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Al març de 1958, segons el criteri de Carnet del Sardanista, una revista especialitzada, el tradicional aplec estava condemnat a desaparèixer si no rebia ajuda. Aquell any, el mestre Juanola va compondre **Revifalla del Congost**, com si volgués contradir opinions pessimistes.

Per al quinzè aplec, que es duria a terme l'11 de juny de 1961, es va imprimir per primera vegada un programa de mà redactat en català. Fins i tot, el nom de l'entitat s'escrivia correctament: Aliança, amb ce trencada. Així mateix, es van dissenyar cartells artístics a quatre tintes, que es distribuirien per diverses poblacions entre Vic i l'Hospitalet.

El temps inestable durant els dies anteriors a l'aplec va ser un dels factors més influents perquè la presència de sardanistes no fos tan massiva com en anys anteriors. En certa manera, ja s'anunciava la fi d'una tradició: l'arribada de sèries americanes de televisió, el sis-cents i la segona residència anaven canviant els costums de nombroses famílies.

Les últimes sardanes que es van sentir a l'aplec del Congost organitzat per la *Unión Recreativo-Cultural Alianza* van ser **A plena natura**, de Francesc Juanola; **Un dia de festa major**, de Cohi Grau; **Festa de germanor**, de Baró Gûell; **Aplec de l'Aliança**, de Joaquim Ferrer; **Missa major**, de Maz Havart. i **Pastoreta del Congost**, d'Adjutori Vilalta.

Aquell any, mossèn Vilalta s'acomiadava dels aliancistes, sense sospitar que seria l'última vegada, amb els següents versos:

L'aplec cada any ens porta
colrada amb bes del sol
una Aliança forta
que creix en bell estol.
I espera les sardanes
com un batec del cor.
Al mig de les rotllanes
l'amor aquí no hi mor.[24]

En una carta adreçada a mossèn Vilalta, signada el 5 de febrer de 1962, el secretari de l'Aliança, Lluís Abarca, li confessà molt dolgut que la Junta Directiva havia decidit suspendre l'aplec d'enguany. Aquest no es podia mantenir per més temps, ja que als tres últims anys l'assistència havia minvat i el dèficit econòmic s'havia disparat. Sortosament, gràcies a les subvencions de l'Ajuntament hospitalenc es van poder eixugar els deutes, però el Consistori no estava disposat a potenciar un acte cultural que es desenvolupava a cinquanta quilòmetres de l'Hospitalet, tot i sent molt lloable.

El 3 de maig d'aquell any, amb un comentari concís, Tamborí anunciava que la sardana que el mestre Juanola dedicava anualment a l'aplec, no s'havia rebut *por haberse suspendido el referido aplec*,[25] desitjant que es pogués restablir ben aviat.

[24] Programes de mà. Caixa nº 6. R.1254. A.M.L'H.

[25] Tamborí nº 469. A.M.L'H.

Dos anys més tard, la mateixa revista radiofònica senyalava que si la popular festa sardanística no es portava a terme, *los de Alianza deben saber porqué*.[26]

Publicitat inserida a la Circular nº 50: juliol de 1958. Arxiu Municipal de l'Hospitalet.

Com record d'aquelles peregrinacions al Congost, a l'últim Ple municipal hospitalenc de 1964, l'Ajuntament decidí canviar el tram hospitalenc del carrer Pavia, pel de Passatge Congost, suggerit per la Junta Directiva de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza,* en homenatge a aquell bell paratge.

[26] Tamborí nº 559. A.M.L'H.

El clau al monument d'en Pep Ventura

En record del compositor que fou el creador de la sardana moderna i que va transformar la cobla, Josep Maria Ventura i Casas, més conegut com el **Pep de la tenora**, el 30 de maig de 1954, l'Obra del Ballet Popular de Barcelona aixecà un cenotafi al Camí dels Artistes a Montserrat. Es volia perpetuar la memòria del gran músic nascut al poble andalús d'Alcalá la Real l'any 1817.

El quadre escènic de l'Aliança a Ràdio Barcelona, 1949. D'esquerra a dreta: Joan Segarra, Paquita Nicolàs, Maruja Ventura, Pituso, Josefina Carrasco, Teresa Gendre, Avel·lina Silvestre, Teresa Comas, Tonet i Lluis Abarca. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Un cop la Junta de l'Aliança tingué notícia de l'acte, des de Tamborí, es va llançar una campanya de recaptació de donatius per finançar l'obra, s'afegí el Centre Parroquial de Santa Eulàlia i el Foment Folklòric i Sardanístic. Les 750 pesstes que se n'obtingueren foren entregades a l'Obra del Ballet Popular.

També va ser idea d'ells fixar al mur un clau amb cabota de 15 centímetres de diàmetre amb la inscripció de l'entitat. Això succeí coincidint amb el quart aplec sardanístic de Montserrat de l'any 1955. Durant la mateixa diada, col·laboraren dues associacions barcelonines més, amb els seus respectius claus.

L'Aliança, en març de 1956, a través del seu secretari, Lluís Abarca, encarregà una rèplica del clau, conjuntament amb l'Ajuntament i el Foment Folklòric i Sardanístic, a un obrador de Barcelona i l'esmalt de la cabota, a l'esmaltadora Montserrat Mainar.

El clau hospitalenc, homologat per la institució organitzadora, duia gravat al mig de la cabota les aspes de Santa Eulàlia, representatives de la ciutat, i encerclant-les els noms de l'Hospitalet, el del Foment, l'any, tres estrelles de quatre puntes i el nom d'Aliança en lletres gòtiques, amb una grandària més gran que els anteriors.

Un cop feta l'entrega del clau, es va exposar en diferents botigues de totes les barriades hospitalenques. El 10 de juny es duria el clau a l'aplec del Congost perquè tothom pogués admirar-lo i fotografiar-lo. Al diumenge següent es portà a Montserrat, on hi havia una nombrosa representació del sardanisme d'arreu, que es traslladà amb motiu del cinquè aplec montserratí.

La comissió hospitalenca arribà a Montserrat a les nou del matí en autocar, malgrat que l'acte no començaria fins a dos quarts de dotze, amb l'ofrena floral al peu del monument. Entre els parlaments de les destacades personalitats del món sardanístic, el d'en Lluís Abarca, en representació del primer tinent d'alcalde que no va poder assistir a l'acte, deia així: *Ofrenem aquest clau, que des d'ara romandrà per sempre més en un dels indrets més estimats de la santa muntanya, unit als altres que d'arreu del*

Principat han anant ésser duts, i als que continuïn arribant.[27]

El mateix dia, sis societats més fixaren el seu clau corresponent al monument d'en Pep Ventura. Uns anys després, es trobaren a faltar alguns d'aquells claus, incloent-hi el de l'Hospitalet.

[27] Progrés nº 34, del mes de gener de 1986. Arxiu de l'autor.

E A J 1 Ràdio Barcelona

L'emissora del carrer Casp nº 12 de Barcelona començà a col·laborar en la difusió de les activitats sardanistes de l'Aliança des de l'11 d'octubre de 1949. Aquell dia, l'historiador Pere Voltes presentà la primera emissió d'un guió titulat *Alianza ante los micrófonos de E A J 1*, fent una breu ressenya de la Torrassa d'ahir i de l'actual, *afortunadamente reformada por las sociedades a la cabeza de las que va Alianza*.[28] Així mateix intervingueren en el programa actrius i actors del conjunt escènic aliancista, presentat pel director teatral de Ràdio Barcelona, Armand Blanch.

Paquita Nicolás i Daniel Torner davant dels micròfons de Ràdio Barcelona, a la dreta Jaume Ventura i Tort (1944). Foto cedida per l'Antoni Comas.

El 9 de juny de l'any següent es va tornar a repetir amb un guió de l'escriptor Artur Llopis, *Ya está encima el aplec*, on intervingué el conegut actor de l'emissora, Enric Casademont, entre d'altres.

[28] Circular informativa nº 19 del mes de desembre de 1950. Arxiu de l'autor.

El grup de l'Aliança estava encapçalat per l'actriu Paquita Nicolás, acompanyant al piano el mestre Jaume Ventura, que oferí obres inèdites de mossèn Adjutori Vilalta, el rector de l'església de Santa Eugènia del Congost.

La tercera experiència als estudis barcelonins va ser el 14 de novembre de 1950. L'escrit, del mateix autor, *Más allá de la plaza España*, tractava de les festes de l'onzè aniversari d'Aliança. Quatre membres del quadre teatral de l'entitat sardanística recitaren un poema de Josep M. de Sagarra.

La quarta intervenció data del 24 de maig de 1951, amb guió d'en Lluís Abarca titulat *Quinto aplec al Congost*. El contingut del programa l'integraven poesies del pare Vilalta, recitades en català per Concepció Blesa, Joan Segarra i Emili Peradalta. En l'acompanyament musical, com sempre, el compositor Jaume Ventura. La coral l'Univers oferí algunes cançons del seu repertori.

El 5 de setembre de aquell any**,** l'actuació davant dels micròfons de Ràdio Barcelona, fou gairebé hospitalenca. Es presentà un recull de sardanes del compositor Jaume Ventura, amenitzat per la cobla Lluïsos. Les veus pertanyien al poeta Francesc Marcé i el rapsode de l'Aliança Joan Segarra, dirigint l'emissió Lluís Abarca, responsable també del guió.

El 16 de novembre del mateix any, l'emissora de la Ciutat Comtal oferí durant l'emissió de la nit un programa dedicat als actes del dotzè aniversari de l'aparició de l'Aliança.

La diada de Reis de 1952, l'Aliança oferí un nou programa a Ràdio Barcelona, original de Lluís Abarca, amb l'epígraf *Nuestro regalo de Reyes* i presentat per Joan Segarra. En primer lloc intervingué Jordi Vilarrassa, que recità *Así se llega*, de Manuel Chavarri. Tot seguit l'actor Ismael Muniesa donà a conèixer el poema de Francesc Marcé, *Cant al meu poble;* tancà l'espai, el mateix Segarra recitant una poesia d'ambient menorquí titulada

Era una isla encantada. Segons Circular, es van rebre nombroses cartes de felicitació des de Menorca a l'Empordà, pel programa i per la intervenció dels rapsodes.

Membres del quadre escènic de l'Aliança als estudis de Ràdio Barcelona, 1949. Entre els coneguts, hi trobem a Fina Carrasco, Antoni Comas, Avel·lina Silvestre, Maruja Ventura i Roser Martí. Foto cedida per l'Antoni Comas.

La data del 17 de febrer de 1952 ompliria d'orgull la directiva de l'Aliança: per assolir que el quadre escènic de Ràdio Barcelona presentava per primera vegada a l'Hospitalet, concretament a Collblanc-La Torrassa, un festival patrocinat per l'associació torrassenca a l'escenari del Teatre Cine Joventut. Aquest tipus de funció era molt similar als que l'emissora degana acostumava a realitzar per diverses poblacions catalanes.

L'accés a la sala era possible mitjançant invitacions, que es podien obtenir a les oficines de Ràdio Barcelona, o bé a la seu social de l'Aliança al passatge Xiprer nº14. Molt abans d'obrir les portes del Joventut, una munió de gent ja s'esperava amb ànsia d'entrar. Segons els càlculs més optimistes n'hi hauria a prop de dues mil persones.

La presentació, a càrrec del locutor Joan Ibáñez, s'inicià amb el Trío Guadalajara, seguit de la cançonetista Aurorita Esteve, Cecilia Gubern, Ferràn Parés i Cèsar Ojinaga, que cantaren un fragment de *La Generala*, sarsuela del mestre Amadeu Vives. El concurs *Sopa de letras* va distribuí premis en metàl·lic entre el públic assistent. No podia faltar el popular programa de *Taxi-Key*, escenificat per Isidre Sola i Antoni Crespo.

Es tancà l'espectacle amb un recital poètic, on intervingueren els actors Enric Casademont, Josep M. Angelat i Dàmaso García sota la direcció d'Armand Blanch.
Entre els espectadors es trobaven representants del govern municipal i delegats de nombroses associacions hospitalenques.

El 12 de juny del 52 es va donar a conèixer una nova emissió aliancista amb guió de Lluís Abarca, sota el nom de *Otra vez* e*l aplec*, amenitzat per poesies de mossèn Vilalta i recitades per Concepció Blesa i Joan Segarra.

Amb el nom de La Torrassa y l'Aliança, l'Abarca va escriure un nou article radiofònic que es va emetre l'1 de novembre del mateix any**.** Tenia com a objectiu fonamental oferir una imatge de la Torrassa, molt diferent de la que tothom tenia. L'Aliança s'esforçà per donar-li una memòria més amable.

A partir d'aquesta última col·laboració, les emissions aliancistes a Ràdio Barcelona escassejaren fins al punt de desaparèixer amb el temps. El motiu d'aquest allunyament es devia a la propera inauguració d'un mitjà radiofònic a l'Hospitalet.

També volgueren iniciar per Radio Unión una secció de *Teatro Breve*, amb obres de curta durada, cada segon diumenge de mes. La primera funció tindria lloc el 8 de febrer de 1953, amb l'entremès titulat *Lo que tú quieras*, dels germans Alvarez Quintero, encara que aquesta efervescència artística es tancaria tres mesos després, coincidint amb la inauguració dels estudis radiofònics hospitalencs.

El diumenge 3 de maig de 1953 l'Hospitalet de Llobregat estrenava la seva emissora, situada a l'edifici l'Harmonia del carrer Barcelona.

Entre la programació, sempre en castellà, Lluís Abarca disposava d'un espai de quinze minuts setmanals titulat Tamborí, dedicat íntegrament al món de la sardana, on no mancava informació de les actuacions musicals que duia a terme la *Unión Recreativo-Cultural Alianza.*

Així continuà fins al desembre de 1964, quan renuncià a seguir, decebut per la indiferència de la directiva vers la seva tasca cultural.

Títols de sardanes que es van registrà en disc l'any 1960, per deferència de l'Aliança (Circular 71, agost 1960. Fons personal Lluis Abarca. Arxiu Municipal de l'Hospitalet).

Producció discogràfica

Les tres primeres sardanes enregistrades en disc que l'Aliança patrocinà es deuen a l'interès que posà Lluís Abarca, amb el recolzament de la Junta Directiva. Les gravacions de **Les noies de la Torrassa**, de Jaume Ventura; **Aimada Torrassa**, de Josep Saderra i **Torrassenca**, de Bartomeu Vallmajó, les va dur a terme la discogràfica Columbia en 1948. Però s'ignora quina cobla va enregistrar les partitures.

Al desembre de 1950 -com hem descrit en pàgines anteriors- el butlletí de l'Aliança anunciava l'aparició d'un nou disc sardanístic, desitjant que tingués tant bona acollida com l'anterior. Però la informació tenia un punt de contradicció amb el catàleg editat per la discogràfica. Per una banda, deia que en una de les cares apareixeria **Pastoreta del Congost**, d'Adjutori Vilalta, però per altra banda és **Fadrinalla torrassenca**, d'Agustí Borguñó, la que acompanya les mateixes composicions aparegudes en 1948.

Amb motiu de la mort al febrer de 1953 del compositor empordanès Enric Sans, creador de **La Pubilla de la Torrassa**, l'Aliança volgué honorar la seva memòria amb un programa radiofònic. Obtenir el permís per emetre per Ràdio Barcelona un guió redactat per l'entitat aliancista, enaltint la personalitat del músic desaparegut. Es trobaren tres discos de gravacions franceses molt antics, però un d'ells, **Barcelonina gentil**, es va trencar en treure'l del tocadiscs.

Al juny de 1954, la Junta Directiva, avorrida de buscar a tots els establiments del ram sense trobar cap exemplar del disc, demanà ajut als socis, sense resultats positius: es tractava d'una peça única. Calia reparar la pèrdua amb un nou enregistrament, per la qual cosa, Aliança inicià les gestions entre diverses discogràfiques per assolir-lo, fins que al març de 1957, la casa Orpheo es comprometé a fer-ho.

Pretenia ser un microsolc de 45 revolucions per minut, amb l'enregistrament de quatre sardanes escollides per l'Aliança; **Barcelonina gentil**, d'Enric Sans; **Pastoreta del Congost**, del prevere Adjutori Vilalta; **Idil-li torrassenc**, d'Àngel Pont i **Grup Sant Martí**, de Miquel Pons.

A principis d'agost, la cobla Maravella realitzà la gravació a mitja nit en un bosc proper a Caldes de Malavella. El catàleg, ja mencionat, aparegué al mes de desembre del mateix any, però no es va posà a la venda per tractar-se d'un enregistrament molt defectuós.

A l'autocar que viatjava camí de Capçanes (Priorat) per fer teatre. A la fotografia, Antoni Comas i Joan Segarra, 1952. Foto cedida per l'Antoni Comas.

La casa Orpheo canvià de gerència, de nom i de marca, ara seria Saef-Cetra. Amb la nova direcció, l'Aliança torna a realitzar tot tipus de tràmits, fins que l'1 de juny de 1959, als seus estudis, la cobla Maravella va dur a terme un nou enregistrament discogràfic. A l'octubre sortí al mercat i fou *un disco perfecto que podemos ofrecer con todas las garantias*.[29]

[29] Circular informativa nº 69 del mes de maig de 1960. Arxiu de l'autor.

En aquest procés d'anades i tornades per aconseguir que el disc fos una realitat, hi va tenir molt a veure el secretari d'Aliança, Lluís Abarca, per la seva constància i per saber superar els entrebancs. En la manufactura d'aquest disc s'esmerçà un capital que s'havia d'amortitzar, per la qual cosa, la Junta Directiva demanava a tots els socis que compressin un exemplar. Dos mesos més tard agraïen la resposta positiva del col·lectiu aliancista.

A les darreries de desembre de 1961, Aliança anuncià la propera gravació d'un altre disc amb quatre sardanes. Els títols escollits eren **Bellvitge**, de Sebastià Figuerola; **Escolteu el Tamborí**, de Francesc Juanola; **La Torrassa**, de Jaume Roca i **Els dansaires del Patronat**, de Javimel, pseudònim del mestre Jaume Vilar i Mélich. En l'enregistrament, fet per la marca Zafiro, intervingué un cop més la cobla Maravella. El disc, que fou patrocinat per l'Aliança i el Patronat Cultural Recreatiu de Cornellà seria a l'abast de tothom el 29 d'abril de l'any següent, data fixada per celebrar el Dia de la Sardana a l'Hospitalet.

Concurs de pessebres

Alliberats de la tutela parroquial i havent enfortit l'entitat amb nous estatuts, volien obrir-se a d'altres activitats com el pessebrisme. Convocaren un concurs en el que podien prendre part els socis i les persones residents a la demarcació de la Torrassa. Les sol·licituds serien presentades en la Secretaria de l'entitat, passatge del Xiprer nº 14, abans del 24 de desembre.

Els tres primers guardons estaven adreçats a les figures del Naixement, l'Adoració dels Pastors i els Reis Mags, amb tres accèssits de 25 pessetes cadascú.

El jurat, format per dos socis de l'Aliança i dos artistes pictòrics, eren els encarregats de visitar-los entre el 26 de desembre i el 6 de gener, puntuant, més que l'ornament, el simbolisme del pessebre.

Els noms dels premiats figurarien a partir del 7 de gener als aparadors de la Montserratina, establiment situat a la plaça Espanyola nº 13.

L'entrega dels guardons es faria el diumenge 20 de gener de 1946, a l'una del migdia a la mateixa plaça.

Concursos de colles sardanistes

El primer concurs de colles sardanistes al barri, organitzat per l'Aliança es va portà a terme l'11 d'agost de 1946, sota l'assessorament musical del mestre Bartomeu Vallmajó, vingut expressament de Girona.

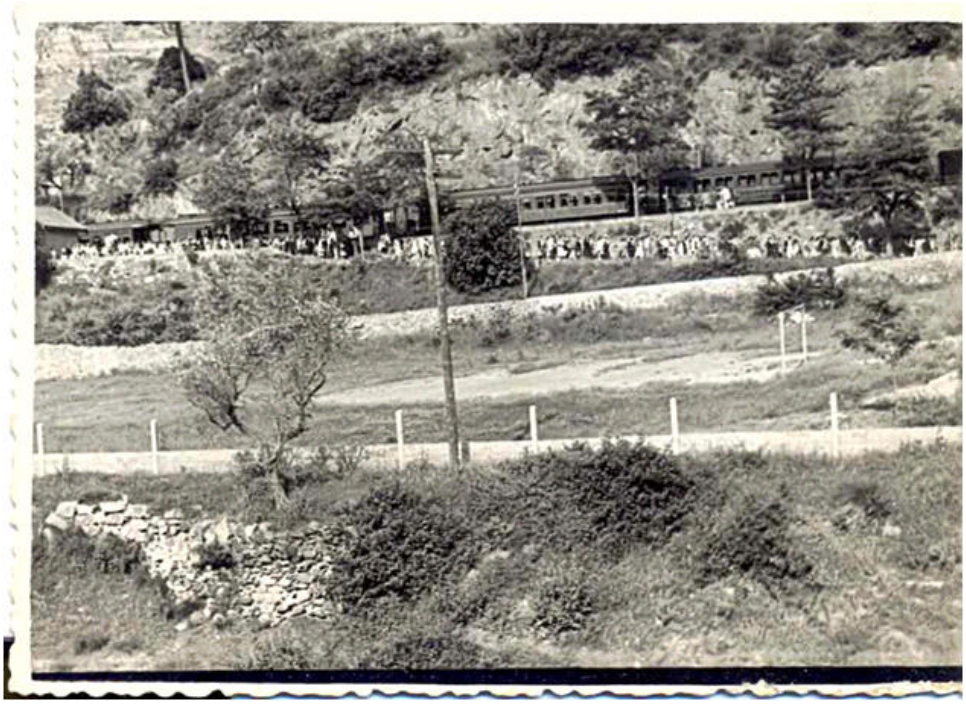

L'arribada dels sardanistes al Figaró, 1948. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Per a l'esdeveniment es va utilitzar el solar del carrer del Rosselló. En la part més propera al carrer Dr. Martí Julià instal·laren dues tribunes: una per a les autoritats i el jurat i l'altre per a la cobla Ampuritana, de Verges. Actuaren 39 colles, de les quals les tres primeres premiades foren **Juny**, **Vallesana** i **Lliris Blancs.**

Aquell dia es van estrenar dues sardanes, en **Ton del Xiprer**, i **Flaires de l´Empordà**, de Lluís Buscarons.

Els concursos dels anys 1947, 1950 i 1951 també foren organitzats per l'Aliança, tenint el mateix escenari. El cinquè es va celebrar el diumenge 11 d'octubre de 1953 a la plaça Espanyola, amb l'actuació de 14 colles, dintre del marc del desè aniversari de la primera audició sardanística que va promoure l'Aliança. Les tres primeres guanyadores foren **Sant Martí, Roure** i **Arbós.** Aquest últim concurs coincidí amb l'homenatge que totes les entitats de l'Hospitalet li van dedicar al mestre Jaume Ventura i Tort.

Socis i amics camí de l'aplec de Tagamanent, 1948. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Quan la revista Carnet del Sardanista anuncià el sisè concurs de colles per al 23 de juliol de 1959, es produí un allau d'inscripcions, quedant limitat només a setze, ja que es faria a l'interior de l'envelat situat a la plaça Espanyola.

L'acte, organitzat per la Comissió Oficial de la Festa Major i l'assessorament d'Aliança, tenia el suport econòmic de

l'Ajuntament. Per la mateixa data, el Consistori va concedir a l'Aliança, una subvenció de 5.000 pessetes per a sufragar les despeses motivades *por la gran labor cultural que lleva a cabo*.[30]

L'hora del dinar a Tagamanent, 1949. Fotografia cedida pel senyor Marià Gómez.

[30] Actes de la Comissió Municipal Permanent. Data del 15.7.1959 llibre 167. A.M.L'H.

Concurs literari

L'Aliança volgué fomentar un concurs literari amb la finalitat de recollir les activitats folklòriques, al temps que descobrien nous valors entre els lletraferits. Aspiraven a convocar-lo cada any dintre del marc de l'aplec de Santa Eugènia del Congost.

Obert a tota Catalunya, els treballs escrits en català, no podien excedir de sis quartilles. Els cinc premis que s'atorgaven, des de les 100 pessetes fins a les 250, eren concedits pel mateix nombre d'entitats relacionades amb el món del sardanisme.

La parella guanyadora del concurs de flors boscanes al Congost (1953), Foto cedida per l'Antoni Comas

Per a la segona edició del concurs, el termini d'admissió es tancava el 20 de maig de 1952. La decisió del jurat donava a conèixer els títols i els noms dels guanyadors, onze dies més tard, a la revista Carnet del Sardanista.

Un altre concurs es convocà a l'abril de 1954. Aquest era poètic i

dotat amb un sol premi de 250 pessetes al treball que millor enaltís els paisatges de la Vall del Congost. L'escrit titulat **Mel i or de juny**, de Josep Castany, fou el guanyador.

També tenim notícia d'un concurs fotogràfic que tingué lloc durant el quart aplec, força concorregut, per descobrir els millors indrets de Santa Eugènia del Congost. Les fotografies seleccionades foren exposades, durant els dies de Festa Major, al nº 21 de la plaça Espanyola, llavors la Escuela Nacional nº 29 i avui seu de l'Associació de veïns de Collblanc-la Torrassa.

La cobla en plena actuació al Congost, 1949. Foto cedida pel sr. Marià Gómez.

Incident amb el Club Pimpinel·la

Hi havia una altra entitat cultural al barri de cabdal significació: el Club Pimpinel·la, emplaçada a la plaça Espanyola 8 i 9, al pis de sobre del Bar Llorens. La principal activitat que realitzava era el teatre, tant en català com en castellà. Era el mateix escenari que va fer servir l'Univers, l'associació cultural dels anys de la dictadura de Primo de Rivera i la Segona República.

El Pimpinel·la tenia un grup d'actors força nombrós, alguns dels quals havien estat socis de l'Aliança. Potser per aquesta raó no existia una bona relació entre ambdues institucions, malgrat la curta distància que els separava. Aquesta situació es va veure alterada per un incident, en certa manera provocat per l'Aliança.

Succeí el diumenge 13 de maig de 1951. El Pimpinel·la havia programat l'obra **Mariquilla Terremoto**, dels germans Serafín i Joaquín Alvarez Quintero, a dos quarts de sis de la tarda. La funció era un homenatge a Nico Ruíz, l'actriu que abans ho havia sigut d'Aliança. Amb la deguda antelació aparegueren els cartells anunciadors de l'acte, però els aliancistes també tenien previst una audició de sardanes, com venia fent cada segon diumenge de maig, a la mateixa hora i lloc, la plaça Espanyola. Era una ballada característica, *realizada entre dos luces, una audición crepuscular muy original, única en Hospitalet*.[31] Al tenir notícia d'aquest esdeveniment, el senyor Costàn, director del quadre escènic del Club Pimpinel·la, es posà en contacte amb el senyor Abarca, secretari de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*, qui li va assegurar que la cobla estaria emplaçada ben allunyada de la sala, de manera que la música no molestaria. Amb aquestes garanties, el Club Pimpinel·la tirà endavant l'homenatge a l'actriu Nico Ruíz.

Sembla ser doncs, que la cobla s'havia d'instal·lar a l'extrem nord de la plaça, aprofitant el llum de les noves faroles, però aquella

[31] Circular informativa nº 22 de juny de 1951. Arxiu de l'autor.

tarda encara no funcionaven; per la qual cosa, van decidir situar-se davant del Bar Llorens, on es desenvolupava la vetllada artística, aprofitant la claror que donaven els fluorescents de l'establiment. Com calia esperar, tant el públic assistent com la Junta Directiva del Club Pimpinel·la, s'ho van prendre malament, malgrat una nota a l'Aliança on afirmaven que la música de fons havia contribuït a l'èxit de la representació teatral.

L'Aliança responia irònicament, que amb molt de gust, col·laborarien en la propera comèdia, si els avisaven amb la deguda antelació.

Santa Eugènia del Congost, 1954. D'esquerra a dreta drets: Capdet, Peradalta, Eduard Vilalta, Joan Segarra, mossèn Vilalta, Berruezo i Lluis Abarca, ajupit en Tonet i el nen és Berruezo (fill). Foto cedida per l'Antoni Comas.

Representacions teatrals

El teatre, recordem-ho, era una de les activitats que l'Aliança es volia dedicar des de bon principi. **Madre Alegría** va ser la primera obra representada a l'escenari de la Cooperativa El Respeto Mutuo de Santa Eulàlia, l'any 1944. Segons els que recorden aquella escenificació, diuen que va ser *una magistral interpretación.* La segona era la comèdia en tres actes **La mala ley**, de Manuel Linares Rivas, al juliol de 1945, al mateix escenari de Santa Eulàlia. El quadre estava format per l'Anna Cabillo, Josefina Carrasco, Nicolasa Ruíz, Avel·lina Silvestre, Maria Ventura, Francesc Besses, Miquel Cañizares, Antoni Comas, Faustino Escudero, Antoni Fabregat, Robert Masalies i Joan Segarra, dirigits per Francesc Escofet.

Les comèdies següents que es van representar van ser, el 4 de desembre de 1949, **El último mono**, de Carlos Arniches; el 18 del mateix **Els porucs**, de Ramon Franquesa; el 6 de gener de 1950, **Papanatas**; el 12 de febrer, **El Abuelo** i el 26, **La casa de Quirós**, de Carlos Arniches.

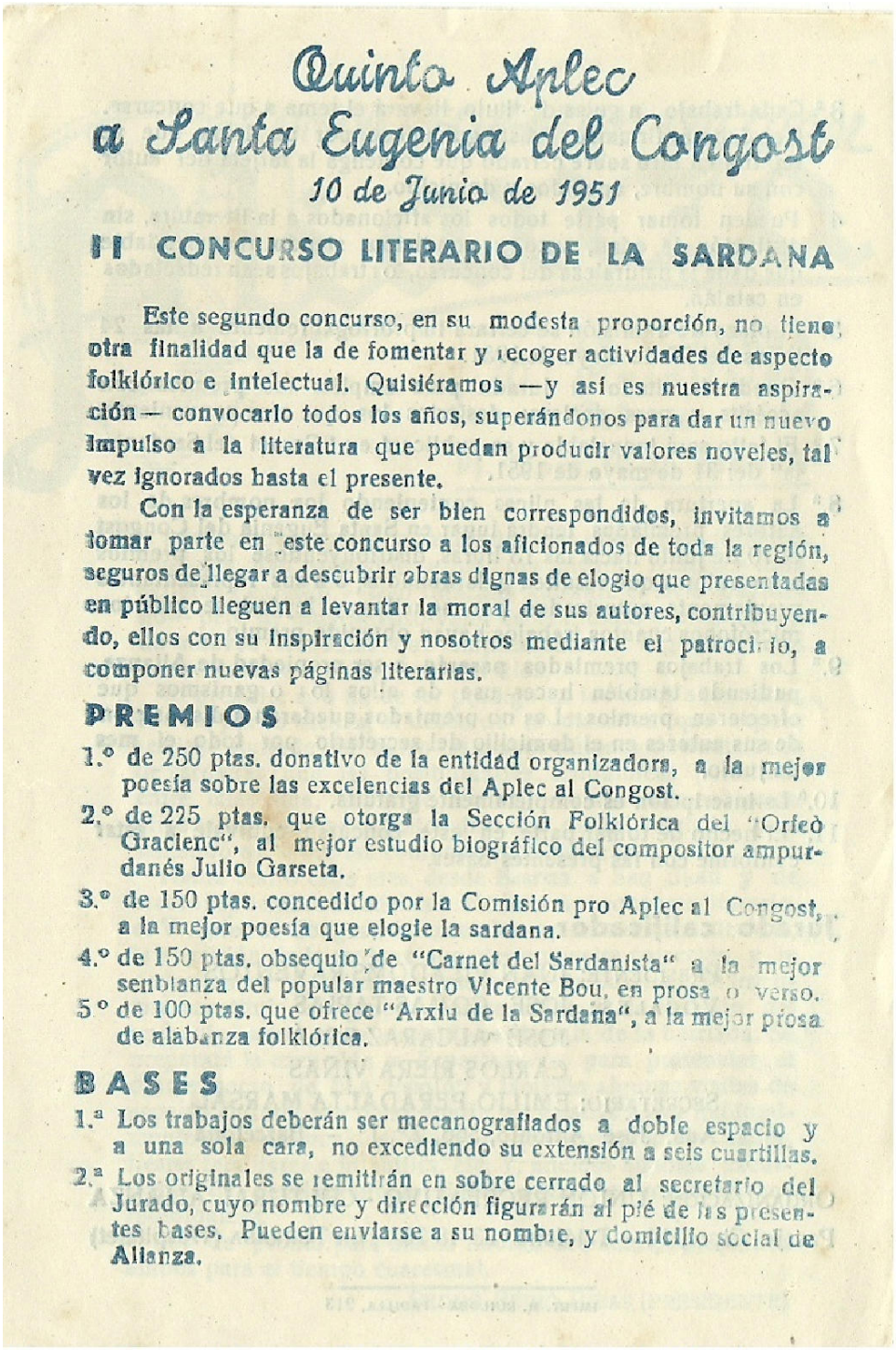
Coincidint amb els actes de l'onzè aniversari d'Aliança, iniciaren la temporada teatral amb **Marianela**, dels germans Alvarez Quintero, el 17 de setembre. El 22 d'octubre s'oferí **La creu de la masia**, d'en Frederic Soler, una creació de Concepción Blesa i Dani Torné, a la que donaren la rèplica Avel·lina Silvestre y Joan Segarra. El nou director, Emili Peradalta, també hi tenia un paper.
Els dies 6 i 7 de gener de 1951 es va presentar novament **Els porucs**, i per a finals del mes s'havia programat **El enemigo público nº 88**, en homenatge a l'actriu Pilar Besses i l'actor Joan Segarra.

A l'abril, l'Aliança informà que suspenien les representacions teatrals al Respeto Mutuo, per anomalies d'ordre tècnic.

Els dies 8 i 9 de setembre de 1951, el quadre escènic es desplaçà a Capçanes per representar durant la festa major **Les vinyes del Priorat** de Josep Maria de Sagarra i **D'aquesta aigua no en beuré**, de Josep M. Folch i Torres. L'obra d'aquest autor es tornà a representar el 8 de desembre a l'escenari parroquial del Patronat de Collblanc. La sala s'omplí de gom a gom. Els comentaris de l'època destacaren l'actuació de les actrius Valls, Codorníu, Sancho, Blanques i dels actors Segarra, Vilarrassa, Maifrén i Torné; alhora director de l'obra.

El 13 de gener de 1952 es posà en escena per tercera vegada **Madre Alegría**. P**er** al mes de març s'havia programat la comèdia en tres actes **El tío estraperlo** i a l'abril **El vell flautista**, de Josep Miret i Soler, en homenatge a l'autor i degà dels locutors de ràdio i gran amic de l'Aliança.

A principi de setembre volgueren ampliar el quadre escènic, per a la qual cosa quedava oberta la inscripció, temporalment a càrrec de Joan Segarra.

Quinto Aplec
a Santa Eugenia del Congost
10 de Junio de 1951

II CONCURSO LITERARIO DE LA SARDANA

Este segundo concurso, en su modesta proporción, no tiene otra finalidad que la de fomentar y recoger actividades de aspecto folklórico e intelectual. Quisiéramos —y así es nuestra aspiración— convocarlo todos los años, superándonos para dar un nuevo impulso a la literatura que puedan producir valores noveles, tal vez ignorados hasta el presente.

Con la esperanza de ser bien correspondidos, invitamos a tomar parte en este concurso a los aficionados de toda la región, seguros de llegar a descubrir obras dignas de elogio que presentadas en público lleguen a levantar la moral de sus autores, contribuyendo, ellos con su inspiración y nosotros mediante el patrocinio, a componer nuevas páginas literarias.

PREMIOS

1.º de 250 ptas. donativo de la entidad organizadora, a la mejor poesía sobre las excelencias del Aplec al Congost.
2.º de 225 ptas. que otorga la Sección Folklórica del "Orfeó Gracienc", al mejor estudio biográfico del compositor ampurdanés Julio Garseta.
3.º de 150 ptas. concedido por la Comisión pro Aplec al Congost, a la mejor poesía que elogie la sardana.
4.º de 150 ptas. obsequio de "Carnet del Sardanista" a la mejor semblanza del popular maestro Vicente Bou, en prosa o verso.
5.º de 100 ptas. que ofrece "Arxiu de la Sardana", a la mejor prosa de alabanza folklórica.

BASES

1.ª Los trabajos deberán ser mecanografiados a doble espacio y a una sola cara, no excediendo su extensión a seis cuartillas.
2.ª Los originales se remitirán en sobre cerrado al secretario del Jurado, cuyo nombre y dirección figurarán al pié de las presentes bases. Pueden enviarse a su nombre, y domicilio social de Alianza.

Concurs literari el Congost. Circular nº 20 de febrer de 1951.Arxiu de l'autor.

Donació sra. Montserrat Bernal

Amb motiu dels actes del tretzè aniversari de la fundació de l'entitat, a finals de setembre es representà la comèdia **El port de les boires**, dels autors Josep Comas i Tapias i Santiago Vendrell, representada també el 7 de desembre, amb actrius i actors de l'Aliança i del Centre Moral Sant Martí, a l'escenari d´aquest últim.

El públic, que omplia la sala de gom a gom, aplaudí càlidament en nombroses ocasions durant la funció. Joan Segarra, un dels intèrprets aliancistes, afirmà que havia estat *un exitazo*, desitjant que l'obra que tenien en cartera, **El hogar de los White**, tingués el mateix lluïment. Finalitzà l'espectacle amb un fi de festa, com era costum al termini de la representació teatral.

Preparació del lloc per a la cobla a l'era de Sta. Eugenia

1949. Foto cedida pel Sr. Marià Gómez.

Al febrer de 1953, a l'escenari parroquial de Sant Ramon, representaren el dia 1 **Los que quedamos**, i el 15 **Y creó...las madres**, de J. Casas Bricio.

L'obra **Suspenso en amor**, anunciada per al 22 de març, es va suspendre per indisposició de l'actriu Avel·lina Silvestre, fins el 12 d'abril, tancant així la temporada teatral. Els assajos es feien sempre a la seu social de l'Aliança, el menjador del celler del

senyor Comas, un espai molt reduït per aquesta activitat, però suficient per la il·lusió que mantenien pel teatre.

Per commemorar el catorzè aniversari d'Aliança es volia posar en escena diverses obres dirigides pel nou director teatral Nazario Arroyo. Una d'elles, **El idiota**, estava prevista pel 8 de novembre al local de Santa Eulàlia, però malgrat els esforços esmerçats, no es pogué dugué a terme. Quan feien balanç a final d'any, els directius deploraven que més d'un acte s'havia hagut d'ajornar, sense aclarir quins eren els que quedaren sense realitzar.

Il·lusionats pels èxits assolits amb **Madre Alegría** en diverses sales d'aficionats, al febrer de 1954 es plantegen tornar-la a representar, però a l'escenari del Teatre Joventut. La majoria dels socis, que deu anys abans l'havien interpretat per primera vegada, estaven disposats a tornar-la a fer, encara que el director era partidari de dur a terme alguns canvis.

Durant el mes d'abril volien tenir decidit el repartiment i la data de la representació. Però durant els mesos següents, el portaveu de l'Aliança no publica cap notícia referent al teatre. Fins i tot, quan al setembre planegen les festes del quinzè aniversari, entre la llista d'actes ressenyats no hi figura cap comèdia. Organitzarien més aviat festivals amb artistes veïns del barri, cantants melòdics, humoristes i recitadors. La presentació anava a càrrec del locutor Óscar Montero o del veí Ramon Santarrosa, sota la direcció artística de Joan Segarra, i acompanyats al piano pel mestre Bausili.

Apassionats com ho eren del teatre, no podien faltar a les representacions de **La Passió**, com la d'Esparraguera de l'11 de març de 1951, o la de la Sala Cabañes, a Mataró el 30 de març de l'any següent. L'Aliança disposava d'un nombre determinat de butaques numerades de platea per als socis, al preu de 29 pts, incloent l'anada i tornada en tren. Els membres de la junta, els senyors Comas, Segarra i Abarca, s'encarregaven de la gestió de les localitats.

Al 1953 volgueren presenciar la d'Olesa de Montserrat, una de les més antigues de Catalunya, doncs els seus orígens es remunten al segle XVII. Per a aquesta representació, que tindria lloc el 22 de març, hi va haver un allau de sol·licituts, però malauradament no es van poder satisfer totes.

Al 1954 tornaren a Esparraguera en autocar *Pullman* i, com sempre, amb places limitades. El cost total, viatge i teatre, no excediria les 50 pessetes. La data fixada per anar-hi seria el 28 de març.

Per compensar els qui no van poder assistir a l'anterior representació, l'Aliança organitzà per al primer d'abril del mateix any una assistència de socis al Centre Moral de Sant Martí de Provençals. Les butlletes costaven 10 pessetes.

Per a mitjans de març de 1955, tenien previst assistir a la Passió de Cervera en tren, però no hi ha constància d'aquesta sortida.

L'excursionisme

L'excursionisme fou una pràctica molt arrelada entre les associacions recreatives de l'època, per l'afany de lliurar-se a la natura i conèixer Catalunya.

Amb la proliferació dels autocars, les famílies obreres podien desplaçar-se els dies festius per gaudir d'una jornada de platja o de muntanya, allà on no arribava el tren, per un preu a l'abast de qualsevol butxaca.

En aquestes sortides es solien freqüentar els indrets i les poblacions que destacaven pel seu patrimoni cultural com els monestirs de Santes Creus, Poblet o Montserrat. Poblacions com Sitges, amb el seu Cau Ferrat, Gelida i la fàbrica de paper, Vilanova i la Geltrú o el Museu Biblioteca Balaguer, gratis pels aliancistes.

A Llinars del Vallès viatjaren el 12 d'abril de 1952 tres autocars plens de boletaires, desitjosos d'endinsar-se al bosc i omplir el cistell.

Els espais naturals de gran bellesa, com Sant Miquel del Fai o les Fonts del Llobregat, estaven a la llista dels recorreguts de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza.*

L'excursió prevista per a l'últim diumenge de juny de 1956 preveia escoltar missa a Palamós, banyar-se a la platja i visitar les illes Medes.

Acostumats a anar a missa de diumenge, el sortir d'hora els hi ho impedia, per la qual cosa l'itinerari incloïa sempre una parada en una església.

Lluís Abarca saludant als veïns de Tagamanent, 1959. Foto Revista Tagamanent nº 62, desembre de 2003.

La vigília de Nadal de 1947, fora de temporada, fou organitzada una sortida extraordinària al Congost.

Havien transcorregut sis mesos del primer aplec i, atrets per un

paisatge encisador, un grup d'aliancistes volgueren celebrar la vigília de Nadal a Santa Eugènia del Congost. Volien gaudir de la companyia del prevere i poeta Adjutori Vilalta, que els acollí complagut de rebre aquella delegació del món sardanístic. Per a l'amfitrió i els hostes, que bescanviaren felicitacions i bons desitjos per a 1948, fou un Nadal de grat record. La vena poètica de mossèn Vilalta aparegué en una nadala que deia:

Oh misteri de Nadal
sempre nou i sempre igual,
nit d'encís i meravelles,
que cada any ens duus remors
de cors d'àngels i pastors
sota els ulls de les estrelles.

Deu anys més tard, la Junta de l'Aliança convidà tots els seu socis a la festa de la Nativitat de Santa Eugènia del Congost, però només un grup molt reduït de famílies de la Torrassa volgueren celebrar la Missa del Gall en aquell paratge.

El punt de trobada era la plaça Espanyola, des de on sortiria l'autocar a les deu de la nit. Un cop al Congost, l'acte religiós es va fer a l'era, a la vora d'un foc de campament, amenitzat per una secció de l'Orfeó de Sants. Hi va haver força gatzara i la presència d'un Tió va fer les delícies de la mainada, mentre que els grans jugaven a la botifarra, entre torrons i vins.

A les cinc de la matinada tornaren amb el desig de repetir l'experiència.

Una de les excursions que més il·lusió produí entre el col·lectiu aliancista fou la projectada al Principat d'Andorra.

L'idea va sorgir durant els dies de festa major de l'any 1958, per dur-la a terme el 15 i el 16 d'agost de l'any següent. El preu del viatge, inclòs l'allotjament a l'hotel, era de 500 pessetes per persona. El pagament es podia fer en quotes de 10 pessetes

setmanals durant 50 setmanes, a partir d'octubre.

Per evitar despeses, els membres de la Junta Directiva farien el cobrament de les quotes, i el tresorer seria el responsable de l'ingrés al compte corrent de l'Aliança, obert a la *Caja de Ahorros Provincial* del carrer Progrés nº 50.

Els organitzadors garantien la visita al Santuari de Nostra Senyora de Meritxell i la Central Hidroelèctrica; també hi hauria temps per recórrer les botigues andorranes.

L'Aliança posava al servei dels interessats quatre telèfons, corresponents als directius Abarca, Segarra, Capdet i el del local social. Feien constar, que si dies abans de la data de sortida renunciaven al viatge, es tornarien els diners entregats.

L'era on es feien les ballades (juliol, 2010). Foto de l'autor.

En aquell temps, per desplaçar-se a Andorra era imprescindible un permís fronterer, el qual seria tramès de forma col·lectiva per l'entitat.

En principi tenien previst limitar el nombre d'excursionistes a un centenar i mig, ja que l'excés de turistes acostumava a presentar complicacions per travessar la frontera i l'allotjament als hotels.

Un cap de setmana del mes de desembre, una comissió aliancista es desplaçà al Principat d'Andorra, per assegurar-se de no tenir entrebancs per la data fixada. Però aquelles dates de l'agost estaven ja compromesos així que van avançar-les un parell de mesos, per els dies 28 i 29 de juny.

A principis de gener, l'Aliança signà un contracte amb Autocars Julià disposant de set autocars, tres dels quals sortirien de La Torrassa i els altres quatre de Santa Eulàlia.

Però un nou imprevist va fer trontollar l'excursió, el tancament de la frontera el 24 de gener, sense que ningú pogués aclarir la data d'obertura.

La directiva d'Aliança s'havia plantejat la cancel·lació del viatge. Però al mes de març de 1960, o sigui, un any després es tornà a parlar de la desitjada excursió, ja desapareguts els entrebancs. Enguany, el nombre de persones inscrites eren 64, distribuïdes en dos autocars. El de l'empresa Julià, un Pegaso en rodatge, duria 40 passatgers que sortirien, el dissabte 16 de juliol, a les dues de la tarda, de la seu social de l'Aliança. L'altra, de l'empresa San Pancracio, faria la sortida a les cinc de la matinada del dia següent, des de la plaça Espanyola i portaria 24 excursionistes. L'allotjament tindria lloc al Modern Hotel d'Escaldes.

En el nº 70 del butlletí aliancista es publicà la llista de totes les persones que es desplaçaren cap a Andorra.

Creuar la frontera es va allargar una mica massa, per la revisió meticulosa de la documentació dels menors.

Després de sopar, la majoria dels excursionistes, visitaren les botigues d'Escaldes, *que lucían sus mercaderías ante los asombrados ojos de todos nosotros*.[32]

L'endemà arribà el segon autocar. Després de dinar, una trentena de persones es desplaçaren a Ordino, poble pintoresc, on es troba un important centre d'esports d'hivern.

El dilluns després de visitar el Port d'Envalira, tornaren a Escaldes per fer les últimes compres. Endreçats els paquets, dinaren i cap a l'autocar. Per creuar la duana trigarien una hora i tres quarts. Tot el que es comprava estava subjecte a un aranzel, fins i tot els aparells que els botiguers asseguraven estar exemptes de tributació. Però malgrat aquests petits inconvenients havien coronat feliçment el principal objectiu, conèixer Andorra.

[32] Circular informativa nº 71, del mes d'agost de 1960. Arxiu de l'autor.

Socis de l'Aliança, de tornada de l'aplec davant del Col·legi Lluìs Vives, 1954. A la foto identifiquem la Teresa Gendre, Roser Marti, Maria Julià, Tonet, Eudald Vilaltà. Foto cedida per l'Antoni Comas.

L'arribada a la Torrassa es produiria el dimarts a un quart de dues de la matinada. Tothom va quedar satisfet, fins l'extrem que van demanar als organitzadors de fer una sortida a Lourdes.

En aquell moment, les llibertats individuals dels espanyols estaven molt retallades i els estris domèstics més elementals escassejaven al nostre país; descobrir Andorra era com contemplar un món d'avantatges.

Els aniversaris

Quan la Junta Directiva de l'Aliança pren consciència de ser una entitat amb personalitat i admirada per la seva trajectòria sardanística, acorden dur a terme un seguit d'actes festius per commemorar els aniversaris de la creació de l'associació.

Al 1948 el seu president, el senyor Domènec Peiró, sol·licità un permís municipal per celebrar el novè aniversari amb una sèrie d'actes públics durant la segona quinzena de setembre i la primera d'octubre. Assegura haver tributat els drets d'autor als centres oficials corresponents.

En un programa de mà de l'any 1950 pertanyent a l'onzè aniversari, trobem un extens esquema d'activitats culturals i d'esbarjo. Aquestes activitats es durien a terme des dels primers dies de setembre de 1950 fins a últims d'octubre, tenint com escenari el local societari del passatge Xiprer i el del carrer Buenos Aires; és a dir, la Cooperativa El Respeto Mutuo, amb qui tenien signat un conveni des de 1947 per realitzar tota mena d'activitats. A tal efecte, l'Aliança imprimí un programa de mà, a dues tintes, ressenyant dia, hora, lloc i els actes que es realitzarien tots els caps de setmana. El primer es va iniciar el diumenge 3 de setembre amb un aplec sardanístic al Parc Municipal de Lourdes d'Arenys de Mar.

La sortida es va fer a les 6´30 del matí, en tren, i amb un cost de 16 pessetes el bitllet d'anada i tornada. Durant l'aplec s´estrenà la sardana d'en Ventura i Tort, que portava el nom de la vila marinera, a càrrec de la Cobla Maresme de Sant Pol.

A tots els assistents se'ls va obsequià amb recordatoris i medalles. Vist l'èxit d'aquesta excursió de prova es preveia ampliar-la. El segon es va fer al setembre de l'any següent, el qual resultà tant poc satisfactori pels esforços que hagueren de fer, que prengueren l'acord de desestimar-lo.

Dintre del marc de les celebracions, el 30 de setembre de 1950, a les 11 de la nit, es celebrà la 54ena audició de sardanes a la plaça dels Pirineus, a càrrec de la cobla Principal del Llobregat, que interpretà sis composicions, dues de les quals d'en Ventura i Tort eren estrenes.

A l'apartat de ball, van haver cinc ballades, tant de tarda com de nit. Aquestes tindrien lloc al pati del Xiprer, i al local El Respeto Mutuo. Les primeres, amenitzades amb discos de cantants melòdics com Antonio Machín i Jorge Sapúlveda, i les altres -en ocasions- per l'Orquestra Maryland.

Per als fills dels socis, hi hagueren il·lusionistes i pallassos. També hi van haver dues visites culturals, al Poble Espanyol i a l' Observatori Fabra. El punt de reunió i sortida seria davant del Xiprer.

Dintre dels actes commemoratius no podia faltar un esdeveniment esportiu. El 12 d'octubre es disputaria el I Trofeo Aliança de futbol entre la U. D. Xiprer i un altre equip del barri.

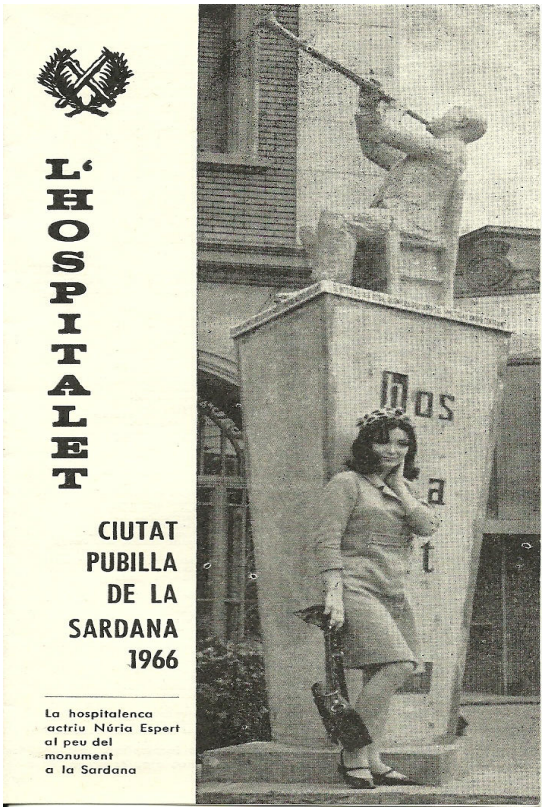

Al camp del Torrassenc, l'any 1953. D'esquerra a dreta, Teresa Comas, la senyora Segarra, en Joan Segarra, Lluis Abarca i la Roser Martí . Foto cedida pel Antoni Comas.

També estava previst oferir un programa especial durant el mes d'octubre a Ràdio Barcelona, amb el quadre artístic de l'Aliança, segons el guió d'Artur Llopis.

A la parcel·la del teatre, es van donar dues representacions, que ja hem ressenyat en pàgines anteriors, a l'escenari d' El Respeto Mutuo.

Un cop finalitzades les funcions s'organitzava un fi de festa amb la participació d'alguns membres del quadre escènic. Des de les primeres vetllades artístiques, *sortia sovint una noieta veïna del carrer, que recitava admirablement. Anava sempre en companyia del seu pare, un treballador del tèxtil, i se'n deia Núria Espert,*[33] quan encara era una actriu desconeguda.

L'actriu hospitalenca, Núria Espert va posar a la foto de celebració del nomenament de la Ciutat Pubilla de la Sardana el 1966.

Amb l'obra d'en Pitarra, representada el 22 d'octubre, es van donar per finalitzades les activitats culturals i d'esbarjo de l'onzè aniversari de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza.*

[33] Progrés nº 74 del mes de gener de 1988. Arxiu de l'autor.

Cal assenyalar, així mateix, entre la diversitat d'actes, el vi d'honor d'un diumenge al matí, al celler del Xiprer, on estaven convidats les autoritats municipals, presidents d'entitats i socis.

Els aniversaris es tancaven sempre amb una missa de rèquiem a l'església parroquial de la Mare de Déu dels Desemparats, en memòria dels socis difunts.

Els socis de l'Aliança, il·lusionats per poder commemorar el desè aniversari de la primera audició de sardanes i el catorzè de la creació de l'entitat, volgueren celebrar-lo amb un concert per la cobla Comtal.

Avançant-se un mes a la data, i aprofitant l'acabament de la reforma urbanística de la plaça Pirineus, pretenien organitzar-lo per al diumenge 27 de setembre de 1953, però a causa del mal temps, van haver d'ajornar-lo fins al 6 de desembre.

Cal destacar les dues audicions de sardanes del diumenge 25 d'octubre; la primera seria al matí, a la plaça Espanyola, orquestrada per la cobla Principal del Llobregat.

En la programació matinal volien recalcar que s'escoltarien diferents partitures dels mateixos músics de la primera audició de 1943, excepte el mestre Vicent Bou, que no es duplicaria, afegint-se Josep M. Tarridas i Barri amb **La Coquesa**.

L'audició de la tarda tindria lloc a la plaça Pirineus amb la cobla Popular, que interpretà sardanes de Borguñó, Obiols, Vallmajó, Vilalta, Ventura i Tort i l'estrena de **La Torrassa sardanista,** del mestre Tarridas, que féu acte de presència.

Al novembre trobem una castanyada per als socis al local social i la representació teatral d'**El idiota** a la Cooperativa El Respeto Mutuo, un festival infantil i un ball de societat a la Sala Continental de la carretera de Collblanc.

Al mes de desembre es formalitzà l'audició ajornada en setembre pel mal temps, i amb la qual es tancava l'any sardanístic de l'Aliança. Entre les persones que assistiren es trobava el compositor Joaquim Bosch i Viñals, resident al carrer Fortuny i entusiasta col·laborador de l'Aliança, que sense pertànyer a la directiva, feia costat en tot moment a la preparació de ballades. El senyor Bosch, malgrat patir una greu malaltia, féu un gran esforç per ser-hi present al concert, acompanyat del mestre Figuerola. Fou l'últim acte públic de la seva vida, ja que va morir quatre setmanes després.

Fent balanç d'aquests deu anys, de les 68 audicions 46 es realitzaren a la plaça Espanyola, 11 a la dels Pirineus, 7 a la cruïlla del carrer Dr. Martí Julià-Montseny, 2 al carrer del Rosselló, davant del passatge del Xiprer i dos més a la cruïlla de Santiago Apòstol-Rambla Catalana. La cobla que més vegades actuà fou la Principal del Llobregat i l'autor del qual s'escoltaren més composicions va ésser Jaume Ventura i Tort.

Les despeses d'una audició

A l'octubre de 1952, alguns socis de l'entitat, aliens a les despeses que representava contractar una cobla, es queixaren de què no es fessin més audicions sardanistes a l'any.

Per poder realitzar les tres audicions que regularment oferia l'Aliança cada any, segon diumenge de maig, per la Festa Major de la Torrassa i la d'aniversari a finals d'octubre, els minsos ingressos que percebia no li permetien cobrir el dispendi d'una cobla. Per exemple, la cobla Badalona que actuà a l'octubre d'aquell mateix any a la plaça dels Pirineus, va cobrar 600 pessetes. A aquesta quantitat, s'havia d'afegir 30 pessetes per les

quotes sindicals; 48´45 pessetes pels drets d'autor; 11´95 pessetes per la sol·licitud del permís a l'autoritat; 30 pessetes per les insígnies i 20 pessetes d'anuncis, amb un total de 745 pessetes. Per recaptació es van obtenir 164 pessetes, per la qual cosa, l'audició esmentada presentava un dèficit de 581´40 pessetes.

Per les audicions dels mesos de maig, juliol i octubre d'aquell 1952, l'Aliança va acumular un dèficit de 1.600 pessetes, que no es cobrien amb les quotes dels socis. Qui es feia càrrec d'aquests diners? Per eixugar aquest deute era precís demanar una subvenció a l'Ajuntament i ajudes al Banc de Bilbao i al Santander. El senyor Pere Comas, l'amo del celler del Xiprer, també hi va col·laborar més d'una vegada, així com diversos industrials i botiguers del barri, seguidors de l'Aliança.

Malgrat els entrebancs econòmics a que s'enfrontava, durant l'any 1952, l'Aliança va poder desenvolupar una gran activitat, amb un total de 26 actes: quatre audicions de sardanes, quatre excursions, tres representacions teatrals, tres emissions radiofòniques, dos balls, dues vetllades artístiques, dues festes infantils, una revetlla, un festival radiofònic amb públic, un aplec i tres actes religiosos

Membres de la Junta Directiva i botiguers del barri a l'envelat.*Datos Históricos de la Fiesta Mayor. 1961* El primer per l'esquerra, primera fila és el sr. Ramonet, asseguts, al centre, el sr. Vidal, president de la Comissió de Festa Major de la Torrassa i, a la dreta el sr. Lluis Abarca.

Altres organitzadors

Els escenaris naturals que l'Aliança acostumava a escollir per organitzar les audicions sardanistes eren la plaça Espanyola, la cruïlla dels carrers Dr. Martí Julià-Montseny, davant del cinema Romero, i la plaça dels Pirineus. Tots els seus afanys anaven adreçats a millorar la imatge de la Torrassa, convençuts d'haver-ho assolit amb escreix.

Més enllà, cap al nord del barri, l'entitat que prengué la iniciativa sardanista al 1958, fou la Unió Excursionista de Catalunya, amb delegació a Collblanc. Aquell primer any d'activitat musical concertaren deu audicions entorn del Mercat de Collblanc. I des del 18 de setembre de 1960, organitzaren el primer aplec al Castell d'Eramprunyà, dintre del terme municipal de Gavà.

Un altre col·lectiu, la Comissió de Festes del carrer Llançà, també gaudia preparant una audició de sardanes. La seva era la primera de les tres que es feien a Collblanc per honorar a Sant Ramon, amb motiu de la Festa Major.

Degut al lluïment d'aquesta festa, atreia els veïns dels propers barris barcelonins de Les Corts i de Sants.

Calaix de sastre

Des de 1949, la persona responsable de cobrar els rebuts dels associats a domicili era el senyor Badía, que per la seva entrega a l'entitat i honradesa, s'havia guanyat l'afecte de tothom. Veí del barri, senzill i afable, sempre disposat a atendre qualsevol petició, quan trucava a la porta d'un soci, amb molta humilitat preguntava: *Què us bé de gust pagar el rebut?* També era l'encarregat de repartir els cartells de teatre per les botigues.

Però als últims mesos de 1952, amb una salut precària per l'avançada edat, es veié obligat a renunciar a aquesta feina. El substituí el senyor García, home de llarga experiència en aquesta

ocupació.

Una de les fonts d'ingressos que disposava l'associació era participar en diferents sortejos anuals de la Loteria Nacional. Solien comprar una o dues sèries, en el sorteig extraordinari del mes de maig de 1958 es gastaren 2.000 pessetes, que convertien en participacions que venien als socis i als amics. Alguns botiguers acceptaven col·laborar amb l'adquisició d'un talonari. L'Aliança acostumava a jugar entre 25 i 100 pessetes i, en més d'una ocasió, els hi havien tornat els diners.

Durant la Festa Major de la Torrassa de l'any 1951, la Societat Coral l'Univers i l'Aliança decidiren unir-se per organitzar el Primer Festival per a cor i cobla, el qual tingué una bona acollida entre el públic.

Encoratjats per l'èxit d'aquesta primera experiència, la repetiren l'any següent.

El programa, dividit en tres parts, estava encapçalat per la cobla Comtal, que va interpretar tres sardanes. En la segona part intervingué el cor l'Univers, que oferí quatre cançons, dues de les quals, **Els xiquets de Valls** i **Els pescadors**, eren del creador dels cors obrers, Anselm Clavé i sota la direcció musical del mestre A. Castells i Casas.

En la tercera part tornava actuar la mateixa cobla, amb tres sardanes, una d'estrena **Els pobrets de la Torrassa**.

Aquesta sardana es va estrenar l'11 d'agost de 1946.

Aquesta combinació de dansa i cançons, titulada Sardanes i Cançons, es va introduir per la festa torrassenca de 1961, amb el cor Els Callats, i sota la direcció del mestre Oriol Bonet.

La part sardanística anava a càrrec de la cobla Principal del Llobregat.

Tots els anys, com ja s'ha dit, per la diada de la Mare de Déu, a la sortida de l'ofici religiós, s'iniciava una audició de sardanes a la plaça Espanyola. Una de les més entranyables fou la de l'11 de maig de 1952, quan la cobla Lluïsos de Taradell hi actuà. Aquest conjunt musical, molt popular a la comarca d'Osona, havia estat contractat cinc mesos abans, atès que, gairebé no disposava de dates lliures.

La sardana que no podia faltar aquell dia era la que donava nom a la festa, **Segon diumenge de maig**.

Per l'audició del 10 de maig de 1954, l'Ajuntament hospitalenc es

mostrà generós al finançar gairebé la meitat de les despeses de la festa.

La de l'any 1957, es va fer a la plaça Pirineus. Amenitzà el concert, un cop més, la Principal del Llobregat amb sis sardanes amb noms torrassencs.

Una de les primeres mesures que prengué l'Aliança quan començà a compilar les sardanes al·lusives a la Torrassa, des de la popular **Les noies de la Torrassa**, fou la d'enregistrar-les, al principi en cinta magnetofònica i a partir de 1948 en disc. Al desembre de 1961 Aliança afavorí una nova gravació amb quatre sardanes, entre les quals **Escolteu el Tamborí**, de Francesc Juanola. Segons Lluís Abarca, el mestre la va compondre pensant en l'emissió radiofònica titulada Tamborí, que el secretari d'Aliança presentava cada setmana des dels estudis de Ràdio Hospitalet.

Entre els membres de la Junta Directiva i els socis de la *U.R.C. Alianza* van sortir elements que configuraren part del Consistori hospitalenc. El primer d'ells, Josep Colillas, fou Tinent d'Alcalde en setembre de 1953.

Un altre aliancista, el president de l'entitat, Domènec Peiró, sortí elegit regidor de la terna que es presentà al febrer de 1955. Des del seu departament, durant el temps que pertanyé a la Corporació Municipal, afavorí nombroses societats culturals, entre les quals la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*. Amb l'import de les diverses subvencions que rebé, amortitzà els deutes pendents, enfortint nous projectes.

Quan Domènec Peiró deixà l'Ajuntament a l'octubre de 1960, també ho farien els socis Robles i Ricart, la Junta Directiva de l'Aliança proposà fer-li un homenatge, que tindria lloc al local social del passatge Xiprer.

Mesos més tard, el 2 de juny de 1961, jurava a Madrid el càrrec de *Procurador en Cortes*.

En aquest mateix període, Lluís Abarca, dedicaria temps a assolir que la nostra ciutat fos anomenada Ciutat Pubilla de la Sardana. Es posà en contacte amb el Consell Directiu de l'Obra del Ballet Popular, entitat responsable de promoure-la, perquè tingués en compte l'Hospitalet**.** També proposà aixecar un monument a la sardana en algun indret de la ciutat, projecte que trobaria l'aprovació de nombrosos amics. Es va formar una comissió que va estimar que la figura que millor representaria la sardana seria la del músic de la tenora, assegut en una cadira amb seient de boga.

El pas següent seria parlar amb l'escultor del barri Ramon Sabi i Serra qui, captivat pel tema, acceptà d'immediat.

La comissió hospitalenca, a l'empara de la Regidoria de Festes, celebrava cada any des de 1960, al voltant del 29 d'abril, Dia Universal de la Sardana, audicions sardanístiques per atreure l'atenció de l'Obra.

Però, al capvespre del dia 31, quan mancaven sis o set hores per arribar la fi de l'any, sonà el telèfon de casa, mitjançant la qual trucada se m'assabentava que el Consell Directiu de l'Obra del Ballet Popular...havia pres l'acord de concedir el pubillatge de 1966 a la nostra ciutat.[34]

No trigarien a organitzar-se sessions maratonianes per tenir-lo tot enllestit el 17 d'abril, d'acord amb les disposicions assenyalades per l'Obra.

[34] Progrés nº 35 del mes de febrer de 1986. Arxiu de l'autor.

Aquest seria l'últim aplec. Circular nº 73. Donació de la senyora Montserrat Bernal.

Arribada la data fixada, a trenc d'alba, el dia es presentava esplèndid per commemorar tal esdeveniment.

El protocol oficial es desenvolupà segons l'ordre establert: rebre els representants de l'Obra a la cruïlla de la Riera Blanca i de la Gran via, límit de les dues demarcacions municipals; oir missa en la parròquia de Sant Isidre; reunió de totes les personalitats al Saló de Plens on es llegiria l'acte de nomenament de l'Hospitalet com Ciutat Pubilla i trasllat a la plaça de l'Ajuntament, plena de gom a gom, i flanquejada per la Guàrdia Urbana amb vestit de gala.

El seguici oficial fou rebut per la cobla Principal del Llobregat, que omplia l'aire de la plaça amb les notes d'una sardana. El batlle Ramon Solanich descobrí el monument, situat a l'extrem est de la plaça, tocant al carrer Baró de Maldà. Parlaments d'agraïment i aplaudiments tancaren l'acte. A un quart de tres, en transport privat, una minoria es traslladà a l'Hostal de Santa Eulàlia, on els esperava un dinar.

Un mes abans, l'Ajuntament havia contribuït amb 25.000 pessetes per pal·liar el dispendi ocasionat per l'aixecament del monument i la celebració del Dia de la Sardana, dia de la inauguració de l'escultura.

Lluís Abarca va deixar escrit *que refusant la més mínima intenció petulant, va ésser (*ell) *l'ànima primordial i idealista del croquis per al projecte en ferm.*[35]

[35] Ídem.

La davallada de l´Aliança

Al començament de la dècada de 1960 ja es deixaven entreveure els canvis que es produirien dintre de la pròpia entitat. Els primers símptomes aparegueren en el balanç de l'any 1960. Malgrat la conformitat de les activitats realitzades, alguns dels projectes no s'havien pogut dur a terme. Els membres de la junta, industrials i botiguers, aclaparats pels seus propis interessos comercials, havien descurat, en certa manera, les responsabilitats al front de l'associació. A més, havien transcorregut una vintena d'anys des que aquells joves il·lusionats i emprenedors fundaren Aliança. Durant aquest període havien creat una família i tenien altra mena de compromisos. Aquell esperit actiu vers l'Aliança ja no flamejava entre alguns socis, en particular els que censuraren la renúncia a l'audició de sardanes del Segon Diumenge de Maig. El fet que Aliança volgués organitzar aquesta festa cada any havia despertat les enveges d'un determinat grup de persones, suposadament addictes a la parròquia, creant un ambient de malestar, fins que l'any 1961*, después de diecisiete años, pasó la audición a otras manos...a las del Centro Moral Santiago Apóstol.*[36] La direcció del Centre Moral Santiago Apóstol, els hi havia demanat la renúncia d'aquest concert, per poder-lo organitzar ells, proposta que la Junta Directiva aliancista acceptà d'immediat, a desgrat de les protestes d'alguns socis per tal decisió. A partir d'aquí, la festa del Segon Diumenge de Maig es faria a la pista de bàsquet de la parròquia i el seu accés seria de pagament, encara que contava amb el patrocini de l'Ajuntament.

El Centre Moral Santiago Apóstol no inclouria en l'audició la sardana del reverend Adjutori Vilalta, que donava nom a la festa i que, cada segon diumenge de maig, era orquestrada per la cobla Principal del Llobregat.

Aquells que s'havien acostumat a ballar a la plaça Espanyola sense fer cap donatiu per pagar la cobla, no van acceptar el canvi.

[36] Tamborí, nº 420 del 23.5.61. A.M.L'H.

Per compensar la pèrdua d'un concert tan celebrat al barri, l'Aliança prengué la decisió d'organitzar una ballada la nit del dissabte, 8 de juliol d'aquell mateix any, *la fecha más indicada para tener éxito*,[37] convençuts de merèixer l'aprovació general, i el patrocini de l'Ajuntament. Tindria com a títol **Sardanes i Cançons,** i estaria amenitzat per la cobla Principal del Llobregat, interpretant les següents partitures: **Tamborí**, de Juanola; **L'estad**i **nou**, de Mas Ros; **Aliança**, de Carbó; **La Torrassa**, de Roca i Delpech; **Pastoreta del Congost**, de Vilalta i **Festa de Germanor**, de Baró i Güell. La coral Els Callats, de Collblanc amb la direcció del mestre Oriol Benet, intercalant-se amb la cobla va oferir **L´Empordà**, de Morera; **Festa Major a l'Hospitalet,** de Ventura i Tort; **La sardana de les monges**, de Morera; **A Montserrat**, de Bou; **Sol i ginesta**, de Voltes i **Els pescadors**, d'Anselm Clavé.

Arran d'aquest concert, amb data del 12 de juliol de 1961, l'Aliança rep una subvenció municipal de 4.000 pessetes, *para contribuir o sufragar parte de los gastos ocasionados por la intensa labor cultural que dicha asociación realiza*,[38] el mateix comentari que es repeteix sempre que reben ajuda econòmica municipal.

A l'inici de l'any 1961, la renovació de la meitat dels regidors hospitalencs va permetre l'entrada a la Corporació Municipal de dos torrassencs, alhora, directius de l'Aliança. Un d'ells, Lluís Abarca, l'altre era el senyor Huguet.

No era la primera vegada que directius aliancistes ocupaven càrrecs municipals, distinció que omplia d'orgull a l'associació.

Un cop l'Abarca prengué possessió de la seva funció, declarà a Tamborí que tenia la certesa de que *en breve florecerá más la*

37 Tamborí, nº 426 del 4.7.1961. A.M.L'H.

38 Actes de la Comissió Municipal Permanent del 12.7.1961. A.M.L'H.

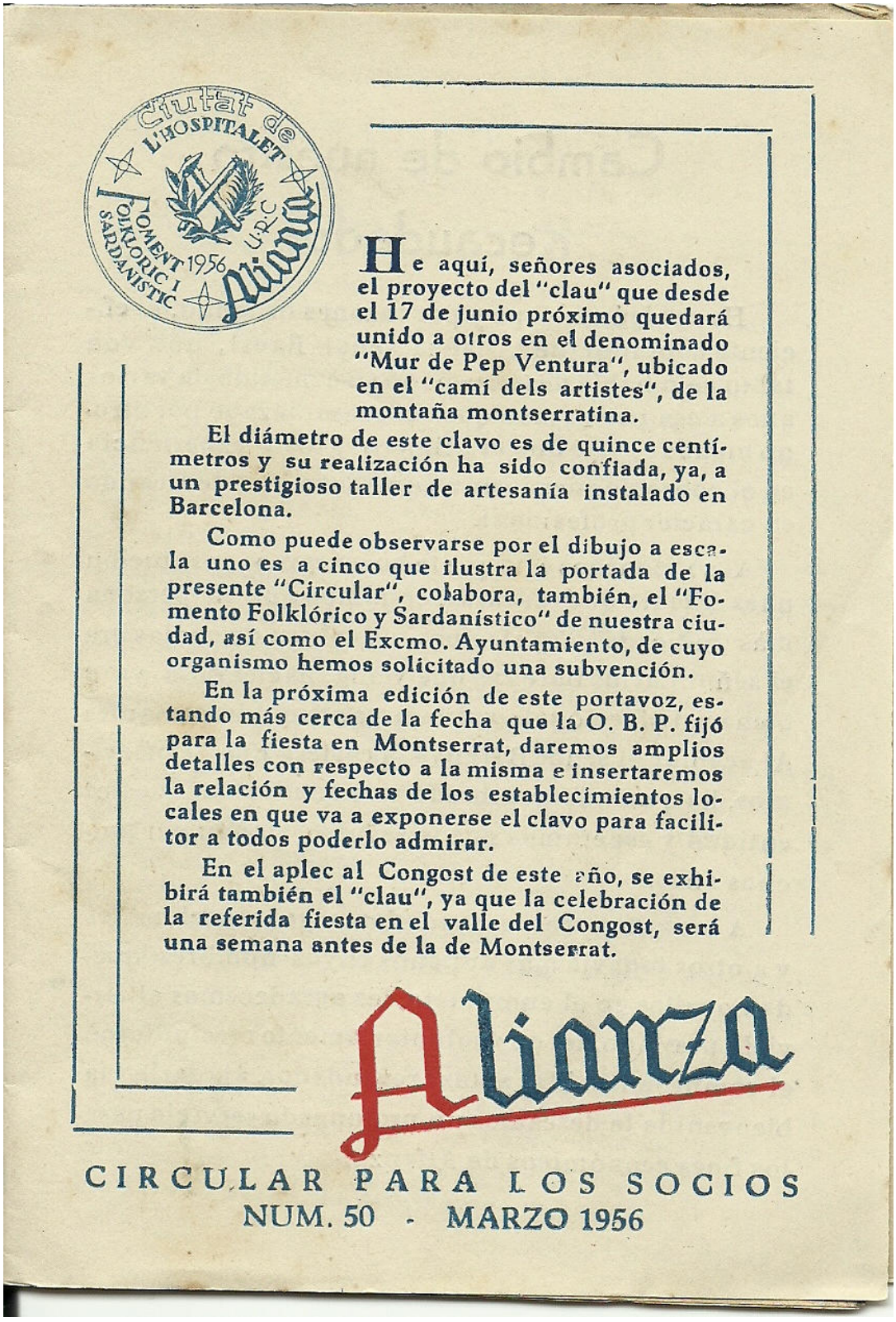
sardana entre las sociedades culturales y recreativas de la ciudad hospitalense.[39]

Tot i aquesta afirmació, al mateix programa, que des del febrer fins a juny no deixava d'enaltir setmanalment l'aplec del Congost, recomanant la seva assistència, només hi trobem tres notes molt succintes referent als preparatius de l'any 1961, i ben poques a les activitats desenvolupades per l'Aliança al barri.

Les desercions i l'allunyament d'alguns directius no van permetre que les relacions entre la Junta Directiva i els socis passessin pel seu millor moment. El president, Domènec Peiró, era a Madrid, com a *Procurador en Cortes* mentre el secretari, Lluís Abarca, des de la *Concejalía de Festejos* de l'Ajuntament promovia a principis d'octubre de 1961, la fusió de sis entitats sardanístiques hospitalenques. Aquestes tenien com objetiu primordial, col·laborar als actes del Dia de la Sardana, essent el seu promotor *el ilustre concejal delegado de festejos y compañero nuestro en las actividades radiofónicas de La Voz de Cataluña, Luís Abarca Médico*.[40]

[39] Tamborí, nº 406, del 14.2.1961. A.M.L'H.

[40] Tamborí, nº 440, del 10.10.1961. A.M.L'H.

Detall informatiu del Clau destinat al Mur de Pep Ventura a la muntanya de Montserrat. Arxiu de l'autor.

A partir del segon semestre de 1961, els documents que acrediten la continuïtat de la història de l'Aliança són els guions que Lluís Abarca escriví per al programa radiofònic de Tamborí. Però quan enumera els actes musicals que s'organitzen a la barriada, no sempre aclareix qui els prepara. És el cas de la Festa Major d'enguany de la Torrassa.

L'Aliança, conjuntament amb la Comissió Oficial de Festes, eren els responsables d'arranjar la ballada de sardanes a la plaça Espanyola i Tamborí la que informava del dia, hora, lloc, cobla i repertori. Però al 1961 només comenta que el 28 de juliol, coincidint amb el setzè aniversari de l'estrena de **Les noies de la Torrassa**, hi haurà sardanes, tant a l'envelat per la Principal del Llobregat, com al carrer General Sanjurjo, per la Popular, sense especificar qui està al darrera de la seva organització. Això si, quan evoca una efemèride en la que intervé l'Aliança, ofereix una munió de detalls, com al maig de 1963, amb motiu del desè aniversari de la mort del músic Josep Marimon i Figueres. En aquesta data, Tamborí recorda l'homenatge que el 8 de gener de 1950 l'Aliança li dedicà, coincidint amb l'estrena de la seva sardana titulada **Gaia Torrassa**. En aquesta ofrena musical hi col·laborà el mestre Sebastià Figuerola, gran amic de l'homenatja't.

Dos mesos més tard, per el 13 de juliol Tamborí anunciava *que en la Torrassa habrá sardanas a cargo de la cobla Principal de Gràcia, organizado por la Unión Recreativo-Cultural Alianza.*[41] Es tracta d'una audició que té com escenari la plaça Espanyola. S'assegura que és un programa molt escollit que despertarà l' interès per part dels sardanistes, sense especificar les peces musicals.

Encara no s'havia apagat el ressò de l'audició de juliol quan, dues setmanes després, el divendres 26, al mateix indret, es van poder veure i sentir balls vuitcentistes, interpretats per una cobla amb

[41] Tamborí nº 529 del8.7.1963. A.M.L'H.

instruments originals i velles partitures vingudes expressament de l'Empordà.

L'acte, promogut pel Regidor de Festes, Lluís Abarca, aclarí a través de Tamborí, que aquelles danses formen part de la tradició de ballar-les *en nuestros típicos entoldados y nosotros estamos olvidando*.[42]

Tot perquè en 1939 un grup de joves ben organitzats fundaren l'Aliança, disposats a *devolver el honor a una Torrassa mártir*.[43] Durant aquestes set setmanes, amb profusió de dades i comentaris, Tamborí recordà la manera com l'Aliança aconseguí la col·lecció de les divuit sardanes torrassenques.

Cap document assenyala l'activitat que l'Aliança pogués haver organitzat els tres úlims anys fins el 1964, tot i rebre les subvencions municipals de 4.000 pessetes, amb el comentari que ens té acostumat: *para contribuir a los gastos de la gran labor cultural que lleva a cabo*.[44]

Els quatre anys següents, el nom de l'Aliança desapareix de la llista de subvencions del Consistori.

Per altra banda, la font documental que representa la revista radiofònica Tamborí també s'esvaeix quan, el 31 de desembre de 1964, va emetre per última vegada.

Una nit de mitjans de 1964, els socis de l'Aliança havien estat convocats per celebrar els vint-i-cinc anys de l'entitat. En un ambient de cordialitat, amb pastís d'aniversari i brindis, hi prengué la paraula el secretari, satisfet d'estar envoltat d'antics companys de lluita cultural. El president posà fi a la convenció

42 Tamborí nº 532 del 29.7.1963. A.M.L'H.

43 Tamborí,nº 546, del4.11.1963. A.M.L'H.

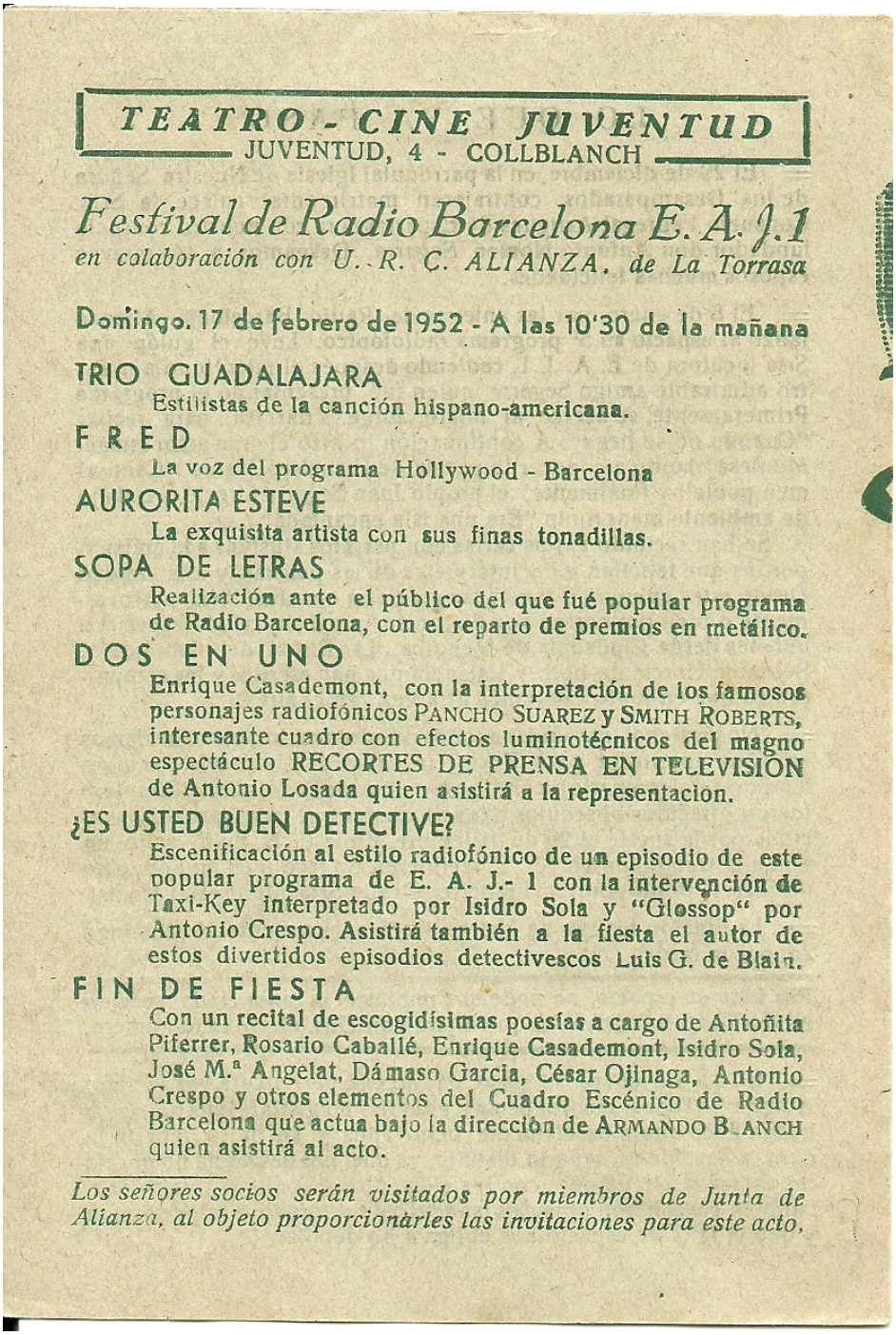
44 Actes de la Comissió Municipal Permanent del 13.5.1964. A.M.L'H.

aliancista, content de fer-la petar amb aquells, que un quart de segle abans, posaren *la primera piedra a esta entidad*.[45]

L'únic acord que prengueren en aquella reunió va ser la de pujar les quotes dels socis, ja que molts d'ells encara pagaven la mateixa quantitat que quan es creà l'associació.

Tot i els bons desitjos d'endreçar l'economia i augmentar el nombre d'afiliats, l'Aliança havia perdut essència i força organitzativa. El seu nom apareixia com a entitat col·laboradora en l'acte oficial de proclamació de l'Hospitalet Ciutat Pubilla de la Sardana, a l'abril de 1966, però la seva presència era més testimonial que efectiva. De la mateixa manera que ho va ser al sisè Concurs de Colles Sardanistes, durant la festa major de la Torrassa de 1970, certamen sardanista patrocinat per l'Ajuntament. O al Tercer Concert de Sardanes de 1976, celebrat al Centre Moral Santiago Apóstol, organitzat per l'Unió Recreativa Cultural Aliança, però en cooperació amb la Regidoria d'Actes Populars de l'Ajuntament.

[45] Circular informativa del mes de febrer de 1965. Arxiu de l'autor.

TEATRO - CINE JUVENTUD
JUVENTUD, 4 - COLLBLANCH

Festival de Radio Barcelona E. A. J. 1
en colaboración con U. R. C. ALIANZA, de La Torrasa

Domingo. 17 de febrero de 1952 - A las 10'30 de la mañana

TRIO GUADALAJARA
Estilistas de la canción hispano-americana.

F R E D
La voz del programa Hollywood - Barcelona

AURORITA ESTEVE
La exquisita artista con sus finas tonadillas.

SOPA DE LETRAS
Realización ante el público del que fué popular programa de Radio Barcelona, con el reparto de premios en metálico.

DOS EN UNO
Enrique Casademont, con la interpretación de los famosos personajes radiofónicos PANCHO SUAREZ y SMITH ROBERTS, interesante cuadro con efectos luminotécnicos del magno espectáculo RECORTES DE PRENSA EN TELEVISION de Antonio Losada quien asistirá a la representación.

¿ES USTED BUEN DETECTIVE?
Escenificación al estilo radiofónico de un episodio de este popular programa de E. A. J.- 1 con la intervención de Taxi-Key interpretado por Isidro Sola y "Glossop" por Antonio Crespo. Asistirá también a la fiesta el autor de estos divertidos episodios detectivescos Luis G. de Blain.

FIN DE FIESTA
Con un recital de escogidísimas poesías a cargo de Antoñita Piferrer, Rosario Caballé, Enrique Casademont, Isidro Sola, José M.ª Angelat, Dámaso García, César Ojinaga, Antonio Crespo y otros elementos del Cuadro Escénico de Radio Barcelona que actua bajo la dirección de ARMANDO BLANCH quien asistirá al acto.

Los señores socios serán visitados por miembros de Junta de Alianza, al objeto proporcionarles las invitaciones para este acto.

Butlletí nº 25, corresponent al mes de gener de 1952. Arxiu de l'autor.

En març d'aquell any, Antoni Comas i Bodi, propietari de la finca del carrer del Rosselló i passatge del Xiprer, seu de l'Aliança, demanà permís d'obra per edificar, essent-li aprovat al setembre del mateix any. L'enderroc de l'immoble, tota una institució al barri i un recer de somnis aliancistes, no trigaria gaire a convertir-se en un munt de runes.

En aquest punt, es podria confirmar la desaparició de la *Unión Recreativo-Cultural Alianza,* encara que Lluís Abarca mai la donà per desapareguda.

Al febrer de 1989, l'Abarca, amb un grup de socis fundadors, volien *commemorar el cinquantè aniversari, enguany, i celebrar, si escau, la darrera reunió de l'Aliança, quan s'hi presenti l'ocasió, en la propera tardor*.[46]

[46] Progrés nº 65 del mes de febrer de 1989. Arxiu de l'autor.

Agraïments

La redacció d'aquest llibret, dedicat a la *Unión Recreativo-Cultural Alianza*, ha estat possible, entre d'altres persones, a l'ajut inestimable de l'Antoni Comas i Bodi, antic membre de l'entitat, qui em proporcionà els primers documents, així com la majoria de les fotografies que apareixen en aquest treball.

Al senyor Marià Gómez, veí de Tagamanent, que em facilità algunes fotografies de l'aplec al Congost.

També ha estat indispensable consultar el Fons Personal Lluís Abarca i Médico, a l'Arxiu Municipal de l'Hospitalet. A la meva filla Cristina, que ha corregit exhaustivament el text, eliminant també la palla. Al meu nét Arnau, a qui li dec el seu granet de sorra. A la senyora Montserrat Bernal, que em transferí un material molt valuós, procedent de l'arxiu particular d'en Lluís Abarca.

I a l'amic i professor d'ensenyament secundari, l'Antoni Ibarz, que ha tingut la paciència d'ordenar mantes vegades els documents i fotografies que conté aquest assaig.
Moltes gràcies a tots ells

Celler del Xiprer i Seu de la Unión Recreativa Cultural Alianza, any 1974. Foto cedida per l'Antoni Comas.

Sumari

Justificació..... 3
Introducció..... 6
Les imposicions de les autoritats del Nou Règim..... 8
Algunes de les prohibicions..... 9
Panorama associatiu..... 10
Els orígens de l'Aliança..... 11
La represa sardanista..... 15
Neix la Unión Recreativo-Cultural Aliança..... 21
Les noies de la Torrassa..... 23
Sardanes torrassenques..... 26
El butlletí..... 41
Divertiments..... 45
Publicitat al butlletí..... 46
Nostres sardanes..... 48
Els aplecs del Congost..... 49
El clau al monument d'en Pep Ventura..... 60
E A J 1 Ràdio Barcelona..... 63
Producció discogràfica..... 68
Concurs de pessebres..... 70
Concursos de colles sardanistes..... 71
Concurs literari..... 74
Incident amb el Club Pimpinela..... 76
Representacions teatrals..... 78
L'excursionisme..... 83
Els aniversaris..... 89
Les despeses d´una audició..... 94
Altres organitzadors..... 96
Calaix de sastre..... 96
La davallada de l'Aliança..... 103
Agraïments..... 112

L'autor: Inocencio Salmerón Vargas